

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petít sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Nyitási petít sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, április 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Uj képviselőválasztók.
- Magyar képviselők Rómában.
- Magyar miniszterek Bécsben.
- Aradi lőkönyvelőből bányamunkás.
- „Báró Solymossy Lajos — a halál fia”
- Miért nincs Ipar Magyarországon?
- Ügyvédi fufang.
- Életmentés a vonaton.
- Színházi pletykák.

A Justh-párt és a szociálisták.

Arad, április 18.

Az üzletbarátság a magyar politikában nincs valami jó talaja. Különösen az olyan alkalmi egyesüléseknél, amelyeknél a felek kölcsönösen elismerik egymásról, hogy a lehető legerősebb undorral viseltetnek a másikkal szemben, de egy üzlet kedvéért hajlandók ezt lenyelni és az elszámolásig mosolygós arccal, közös boltban dolgozni. Ilyen volt a koalíció boltja, amely a lehető legellentétebb embereket fogadta magába s amelyet csak igen rövid ideig tudott a hatalom érdeke együtt tartani. Még alig kezdtek osztozkodni az első haszonon, már repedezett a szövetség, hogy azután a legcsunyább, izléstelen jelenetekkel tarkázott szétváláshoz vezessen.

Ilyesféle politikai szövetség készül most. Tisztesebb jelszó alatt, de ép oly ellentétes anyag összeragasztásá-

val mint akkor. A szociáldemokraták készülnek szövetséget kötni a Justh-párttal az általános és titkos választójog érdekében. A parti az egyik részről kész. A szociálisták partgyűlése ma határozati javaslatot fogadott el erről, s nincs kétség benne, hogy a Justh-párt is belemegy. A szociálisták közül ugyan többen nyíltan kimondják, hogy a „Justh-pártnak nincs elég megbízható politikai multja”, s valaha a Justh-párt tagjai még kevésbé hízogően nyilatkoztak a szociálistákról, de azért az alkalmi egyesülésre hajlandóak.

Pedig ez az egyesülés nem lesz állandóbb, mint a régi koalíció. Es nem is mondható sokkal erkölcsösebbnek. Az új koalíciót egyelőre nem vádolhatjuk meg azzal, amit elődje nem is tagadott: hogy a hatalomért akar egyesülni. Ezt talán ők legvérmesebb álmaikban se festették maguk elé, habár az egyik részen a politikai naivitásnak már sok dokumentumát szolgáltatották. A szociáldemokrata párt bizonyára az általános választójogot veszi komolyabban, mint a szövetekezést, míg a Justh-párt előtt bizonyára a szövetség által kínált előnyök, a munkástömegek, az utca lesz kedvesebb, mint az általános választói jog, amelyért csak a legutóbbi időben jutott eszébe exponálni magát. Vajjon a szociálistáknak nincs kifogásuk a Justh-párt

grófja és dzsentrijei ellen, s vajjon az erősen sovíniszta és nemzetieskedő Justh-pártiak szemét nem bántja-e a szociálisták internacionális, a hazajelszavával nem igen barátkozó elve?

Ezeket az ellentéteket elenyésztetni, elhallgattatni nem lehet. Még komolyabb szándék és erősebb energia mellett is hiába mondanók: most csak az egy, egyetlen-egy célt tüzzük ki, csak azt nézzük, a többit nem látjuk meg egymásban s ha látjuk, egy darabig türrük, megbocsátjuk. Még az egyforma politikai elvűeket is gyakran megbontják a személyi ellentétek, véleménykülönbségek; fognak-e sokáig karöltve haladni azok, akiket egy egész világ választ el egymástól, akik soha nem keresték az egymással való találkozás alkalmát?

Az ilyen szövetséget legfőlebb az a gondolat sugalmazhatta mindakét oldalon: mit veszthetünk vele? Ebben igazuk lehet. A szociáldemokrata párt, a mely eddig hiába várt a radikális polgári párt kialakulására, annak hiányában egyelőre elfogadja a Justh-pártot, a mely a parlamentben szószólója lesz a választójognak. Ha nem is veszik egész komolyan, de mégis csak beszél. A Justh-párt pedig, a mely a legutóbbi választásokon olyan szomorúan tapasztalta, hogy a tömegeket elveszítette, így akarja azokat valamennyire pótolni. Hátsó gondolatokkal teli, természetellenes szö-

Levél az asszonyhoz.

Írta: Fogány Mihály.

Ime, megírom a levelet, amelyet kért, lássa meg, hogy nemcsak akkor tartom igaznak azt, amit mondtam, ha szemközt ülök önnel és a szemem sugarát belesülyeszthetem az ön csodálatos tűzű, sejtelmesen bársonyos szemébe, hanem igaznak érzem akkor is, mikor öntől távol, rideg emberek között, köznapi dolgokat hajszolva, eszembe jut az ígéretem. Igaz, amit mondtam. Igaz, hogy ön tévesen, mondhatnám rosszul értelmezi az életet és annak eseményeit. Ha a lehetőségig boldogan akarunk élni és nem akarjuk, hogy értelmetlen emberek ostobasága diadalmaszkodjék fölöttünk, akkor nem szabad olyan szögből nézni a dolgokat, mint amilyenből ön nézi. El kell fogadni az embereket olyanoknak, amilyenek valóban és nem kell nehezíteni rájuk, ha néha kellemetlenek. Úsmérjük be, hogy ez nekik joguk, aminthogy nekünk is jogunk, hogy tehessük, amit akarunk. Önnek gyakran okoz fájdalmat némely gonosz asszony nyelvése. Ezt talán el sem mondta nekem, én mégis érzem, tudom. Pedig nem helyes, hogy azt a nyelvelést ön kellemetlennek érzi. Kellemesebb volna, ha a legcsunyább és legszellemtelenebb asszonyok is dicsérnék önt, mint az erkölcsös, a derék asszonyok mintaképe? Nem tartja természetesnek a többi asszonyok irigykedő rosszindulatát, amikor tudja, hogyne tudná, hogy szép, hogy hódítóan, férfikábitóan szép?

Egészen bizonyos, hogy semmi rosszat sem tudnának mondani önről ama asszonyemberek,

ha a maga szépsége nem bosszantaná őket. Bántja, sérti, megalázza őket, hogy a férjeik nyitva felejtett ajkakkal és lázban égő szemekkel gondolnak önre, holott ott ül, áll, vagy mi, mellettük a feleség, a csinos, talán egészen csinos feleség. Bántja őket, hogy ahol a maga sudár termete megjelenik, ahol a ruhája megzizzen, ahol a tekintete végigsuhan, ott magnetikus vonzóással kapcsolódnak sugárkoszoruha maga köré a férfitekintetek. Az asszony tetszeni akar; ezért asszony. Csodálkozik-e tehát azon, ha gyűlölik önt azok az asszonyok, akik ön miatt nem tetszenek a férjeiknek és a szeretőiknek? Csodálkozik-e rajta, ha ezek irigylük magától a férfiak ama hódolatát, a melyért ők, a többi asszonyok, a tetszeni vágyás minden mesterséges és természetes fegyverével küzdenek? Hígyje el nekem, csunya és szellem nélkül való asszonyt nem irigyelnek az asszonyok. Nincs miért.

És a férfiak? Nos, igen, a férfiak, ezek bámuliák önt, a tökéletes asszonyszobrot és szeretik önt, a kívánatos nő mintaképe. Valamennyi, kivétel nélkül, az ön személyének hatása alatt van, — ha ön akarja. Ön töpreng azon, hogy ez, vagy amaz a férfi, hogy viselkedett önnel szemben, miért közeledik önhöz, miért ragaszkodik, miért toladodik az ön környezetébe, miért követelődzik, mikor ön már rég meguntta ... Miért? Ne töprengjen ezeken, hanem ébredjen tudatára a saját nagy egyéni értékének és ha végre érzi és átérzi, hogy nekünk férfiaknak mennyivel értékesebb az ön kézzsoritása, mint más asszony ölése, ha megtudja érteni, hogy az ön hivatása igába hajtani

a legbüszkébb férfiak akaratát, ha mindennek teljes tudatában lesz, akkor szakítson a mult aprócska szívügyeivel és éljen önmagának, éljen a saját érzelmeinek, a saját óhajainak ... vágyainak. Kimondom a varázsigt: legyen önző.

Ön oly fölösleges módon kiméletes némely emberrel szemben és oly anyagi jóssággal várja be, míg a férfigóg erőre kap. Ez hiba. Béklyó kell reánk; kegyetlen és szivtelenül önző asszonyt tudunk csak igazán szeretni, a kinek egy mosolyáért külön kell küzdeni, a kinek egy kézzsoritásáért lihegve vágyódunk. Ön gondolkozik, hogy mit csináljon? Ej, lökesse ki azt a szerencsétlent és válasszon egy másikat, akit érdemesebbnek ítél, aki nem oly ostoba, hogy követelődjön ott, ahol remélni sincs joga.

Éljen önmagának. Éljen a szívének, a szíve, lelke vágyainak. Mélyedjen el önmagába és keresse meg, analizálja, vizsgálja meg a saját érzelmeit. Is ha az önzés emberi magaslatára emelkedve, tudatára jutott asszonyi értékének és vágyai kialakultak akarattá, akkor kergesse el az emlékeket, dobálja el az érzelemmaradványokat, vonzalomfoszlányokat és éljen úgy, ahogy akar, ahogy élni szép és ahogy élni önnnek érdemes. Éljen önmagának és ne törődjön vele, hogy erről, vagy arról a cselekedetről miképen ítélnek az emberek. Csak avval törődjön, hogy a cselekedete nem okoz-e majd önnnek kellemetlenséget, nem kelt-e diszsonanciát abban a környezetben, amelynek itéletére súlyt fektet. A többiek itéletével ne törődjön. A lelke vágyódásaival, a szíve érzelmeivel, az

vetség ez; nem lesz hosszú életű s ha a választójog kiterjesztése Magyarországon rövidebb, vagy hosszabb idő alatt bekövetkezik, bizonyos, hogy az nem ennek a szövetségnek lesz köszönhető.

Uj képviselőválasztók.

— A jövő évi névjegyzék. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 18.

A központi választmány legutóbb tartott ülésén felülvizsgálta a jövő évi képviselőválasztói névjegyzéket és azt azzal a feltétellel hagyta jóvá, hogy az adóügyi osztály törölje mindazokat, akiknek jogosultsága időközben megszűnt. Az így küszabított jegyzéket újból vizsgálat alá veszik és a májusi közgyűlésnek jóváhagyás végett terjesztik be. A névjegyzék szerint körülbelül hatszázzal szaporodott a választók száma ez évben. Az új választók névsorát alább közöljük:

Andrássy Béla mag. hiv., Argyelán Illés házt., Antonoszkó Cornél földb., Amtmann Mihály kádár, Apró István mosodás, Anhalter Ignác mag. hiv., Abrahám Simon mag. hiv., Ányos Emil házt., Alfandri Jakab ügynök, Adler Imre ügynök, Árvai Imre mag. hiv., Auer János házt., Amstadt István házt., Áros Gábor házt., Argyelán József házt., Abloncsay József házt., Alcesán Lázár földb., Atlasz Henrik keresk., Alb Mihály házt., Assaol János művezető, Ádom Károly egészségügyi biztos, Andaházy Antal gyakornok, Aradi Márton üzletv., Ádamosok Árpád rajzoló, Adorján Jenő gyárv., Adler Adolf mag. hiv., Arnstein Henrik vegyész, Acsai István kalauz, Avrameszku János áll. felügyelő, Ágoston József áll. fűtő, Arányi Sándor áll. hivatalnok, Argyelán Miklós házt., Ankoza Péter házt., Aradi Márton máv. nyugdíjas, Argyelán Ferenc mészáros.

Biró Ernő építész, Balog Imre szerelő, Bakács Miksa nőiszabó, Bondy József házt., Bogdán Gyula kéményseprő, ifj. Bene Pál tőkepenzes, Bene Gyula tőkepenzes, ifj. Biró János vegyeskereskedő, Bloch Lajos kereskedő, Balla Sándor házt., Blum Miksa ker. segéd, Brandesz Dávid órás, Bogdándi Jenő gyógyszerész, Berényi Bekker Jenő kereskedő, Balázs Antal vendéglős, Brandesz Henrik földb., Baumann Ignác kereskedő, Barcsa János

agya gondolataival és idegei akaratával emelkedjen a saját szépségének magaslatára és e magaslatra emelkedve, fölényes tudatossággal intezze mindazok életét, akik őt érdeklik. Ne vezettesse magát, hanem vezessen. Hivatott rá!

Aki uralkodásra méltó, az ne hivalkodjék polgári erényekkel. Aki olyan szép, mint ön, az ne akarjon jószívű lenni. Képzeld egy biborban született királynét, amint sajnálja az alattvalóit és velük barátokozva beszennyezi a palástját. Ilyen látványt nyújt ön, amikor gondolkodik az elébe kerülő életeseeményeken, a helyett, hogy fehér kezével öntudatosan, bátran, kegyetlenül és mosolyogva nyulna az önért rajongó emberek életének kormányrudjához és a gyönyörű fejét hátravetve mondaná: Igy akarom. Akarjon, erősen akarjon és minden akarata teljesülni fog. Akarja, hogy ez, vagy amaz a férfi, én vagy más, rabjává szegődjön; akarja csak és megtörténik. Ilyen szépséggel egy asszonynak csak akarni kell, hogy parancsolhasson.

Melyiket akarja az érzelmei bilincsébe verni, melyiket tartja érdemesnek arra, hogy pernyévé égesse a lelkét az ön szemének a tüznél, melyiket...? Intsen és követni fogja boldogan, öröngve, tobzódva a boldogságban és megalázkodásban... Ne gondolkozzék, ne töprengjen, ne sajnáljon senkit, ne aggódjon. Legyen szívtelen és rajongani fognak önért, legyen önző és dicsérni fogják, legyen asszony és ne akarjon lenni ember. Menjen... Önt várja az élet és várja ezer lángesóku férfi. Valahol a tömegben, az utolsók között, ott vagyok én is. A kezem szorítása forróbb, a gondolataim szárnyalása merészebb; de nem, lehet, hogy a többi mind különb, mint én... Válasszon...

nos házt., Bott János házt., Braun József gépész, Blaha Károly házt., Behavetz György borbély, Braun József házt., Biener József Ignác szatócs, Brüller Lipót ügynök, Bretter Dávid gyógyszerész, Blau Lipót ügynök, Brück Jakab fa- és szén keresk., Bohn Károly keresk., Braumüller József alkalmazott, Bolezni Károly cipész, Boros Lipót keresk., Balogh Mór ügynök, Birkeinheim Miklós alkalm., Burghardt Károly házt., Brandstetter János házt., Bánfy János házt., Batory Gergely asztalos, Bogoha Gyula házt., Barna József asztalos, Böszörményi János lakatos, Baka Péter házt., Botta Péter kőműves, Borzás József házt., Binder Elek házt., Benisán Antal házt., Brunnenschenkel Gyula bérkocsis, Bozó Ferenc házt., Bara János házt., Brebán György házt., Berese Mihály házt., Bogya Sándor házt., Bogdán Péter földb., Bogván Péter házt., Bosnyák Péter házt., Böszörményi András házt., Barna Kálmán házt., Basimann János házt., Balogh József kocsis, Bárány János házt., Botta Sebők házt., Balázs Péter házt., Binzberger Gyula keresk., Bogdán Milentia házt., Balogh Mihály hentes, Baráth László hentes, Buda Elemér irnok, Balogh János pénztáros, Börcsök Mihály magánh., Bakonyi Kálmán mérnök, Becsek Károly pályafelügyelő, Bartus Árpád műv., Barna F. János hentes, Baán Bonifác lelkész, Botos András gépész, Baán Sándor magánhiv., Bildhauer Miksa magánhiv., Bartha Róbert magánhiv., Bósz János magánhiv., Breznitzky Károly magánhiv., Bartos Zoltán magánhiv., Balajthy Gyula segédtitkár, Bognár Pál nyugdíjas, Bobosa Rudolf magánhiv., Bornstein Sándor magánhiv., Babeta József, Bárkány Gyula ellenőr, Bérozay Kálmán állomási felügyelő, Bus György Pál fűtő, Baskó Imre máv. fűtő, Bányai Mózes fűtő, Bayer Antal lakatos, Baán István lakatos, Bács Miklós lakatos, Bognár Mátyás lakatos, Barabás Béla házt., Berár Mihály házt., Batory Imre házt.

Csicsilla József házt., Csicsilla Teofil házt., Csanády István házt., Csipay József házt., Csapó József házt., Cseteczán Lázár házt., Czökönyi Albert házt., Csatóry Frigyes házt., Csernyi Bálint gyógyszerész, Csobán Konstantin hirdalapíró, Czákó Mihály szatócs, Czimmer Miklós borbély, Csomák János házt., Csali Lajos házt., Csákány József házt., Csobán Tivadar házt., Csobán György házt., Csatlós Ignác szabó, Csáló Gábor házt., Csöpös István szatócs, ifj. Csepella István földt., Csordás István földt., Cservey János motorv., Csapó József mozdonyv., Csipka Ferenc vízmester, Csollák Ferenc ny. mozdonyv., Csapó László ny. fűtő, Csabai János ny. fűtő, Csapó Lajos ny. fűtő, Csáló József lakatos, Csucsi Vilmos lakatos, Csukics Emil máv. ellenőr, Császi Mátyás máv. kalauz.

Ditrich János ker. segéd, Domonkos Ferenc dohányárú, Dániel Dezső mérnök, Darvas Mihály tanító, Dezső Imre házt., Deutsch Imre házt., Deutsch Aurél keresk., Dreichlinger Ármán mag. hiv., Dávid Vilmos szatócs, Dovrek Imre korcsmáros, Deutsch Albert alkalmazott, Deutsch Sámuel alkalmazott, Deutsch, Ferenc cipész, Dermencsin Antal tőkepenzes, Deutsch Ignác házt., Dezsőfi János házt., Dávid Péter kőműves, Daszpek Mihály házt., Delcsán János házt., Dobró József házt., Doma Pál házt., Dogmanov György házt., Drecsin Jesta háztulajdonos, Dán Demeter földb., Darázs József földbirtokos, Deők István korcsmáros, Drosnyák János mag. hiv., Decsy Lajos nyug. hiv., Dániel Hugó nyug. hiv., Dadanyi Lajos nyugdíjas, Duffner János mag. hiv., Don Demeter munkav., Deák János mag. hiv., Deutsch Rezső raktárnok, Dorkó György máv. fűtő, Dénes Lajos nyugdíjas, Dobozy János raktárnok, Dobsa Ferenc irodavezető, Deutsch Nándor mérnök, Desey Mihály kalauz, Domonkos Bálint előfűtő.

Eberlein Gyula kőműves, Egry Sándor szatócs, Engel Ignác házt., Erdei Jenő alkalmazott, Elek Károly házt., Ékes Imre házt., Eckensberger Károly kir. ügyész., Ecseki Flórián ellenőr, Érsek Gábor magánhiv., Erdély Zoltán magánhiv., Eckert István magánhiv., Engel Miksa magánhiv., Éber Nándor dr. titkár, Eltscher Károly fogalmazó, Erki Dezső lakatos.

Ifj. Frank Ferenc házt., Feuerstein József erdőkezelő, Fülöp Lajos butorgyáros, Fried Lipót üzletvezető, Fürst János kávé, Fleischmann Henrik borügynök, Frint Béla nyugdíjas, Freimann Lipót keresk., Feld Mór keresk., Fejér Ferenc házt., Fellner Adolf szatócs, Frey Gáspár fodrász, Fekete László dr. ügyvédjelölt, Fischer Miksa harisnyakötő, Feuerstein József házt., Felter Jenő alkalmazott, Friedmann Jakab korcsmáros, Fülöp Károly kávé, Friedmann Lajos magánhiv., Fischer Ármán szobafestő, Fritz Lajos korcsmáros, Fokler

György tojás keresk., Fenő János házt., Feibusz Samu házt., Fischer András házt., Fogarasi Péter borbély, Fejes János házt., Fericsán György házt., Farkas Lipót házt., Freisinger Leonhard mészáros, Faragó József megyedmester, Forgács Sándor vámszedő, Forray József magánhiv., Füzessy Károly magánhiv., Faragó Ernő felügyelő, Farkas Károly magánhiv., Fetter Elemér gyakornok, Fritsch Ferenc magánhiv., Forner Rezső magánhiv., Fohr József tanító, Faragó Alfréd magánhiv., Fisch Kálmán gyárvezető, Fodor Károly ny. főmzd. vez., K. Fodor János ellenőr, Füzér János állom. felv., Fekete Károly kalauz, Fodor Imre kalauz, Francz Károly mérnök, Fekete Áron, Fidling Vilmos, Farkas Alajos, Fodor Alajos ügynök.

Grün Manó keresk. segéd, Grosz Aladár dr. ügyvéd, Grünhut Vilmos házt., Geiszl Mihály fajú gyáros, György Sándor kimerő, Gál Gyula keresk. segéd, Geiger Lajos mag. hiv., Gombos Antal házt., Gadó György pincemester, Grosz Endre dr. ügyvéd, Gorza Béla keresk. segéd, Gellert Mátyás házt., Goldstein Zsigmond alkalm., Grosz Sándor házt., Gremer György keresk., Grashok Ábrahám szakács, Geppert János szabó, Gábor Jenő dr. ügyvéd, Grosz Sándor házt., Gáspár Sámuel ügynök, Grün Henrik alkalm., Gábor Sándor házt., Gheczy László házt., Gömör Norbert házt., Germán János házt., Germán István házt., Gligoreszk Demeter házt., Grogott Jakab házt., Gromadir János házt., Gyorgyován József keresk. segéd, ifj. Gémes Mátyás földt., Gyoroki András házt., Győri József házt., Gyoroki Sándor házt., Gelez János vámszedő, Gergely Lajos mérnök, Győrössy Endre v. hiv., György László lelkész, Gábor Sándor mot. forg. főnök, Grazel József mag. hiv., Guttman János mag. hiv., Gudt Árpád mag. hiv., Gáhl Károly művezető, Gaál József mag. hiv., Gugi Zoltán postatiszt, Geiringer Márkus mérnök, Grifaton János irodakezelő, Gollov Rezső hiv., Garvi Gyula áll. felv., Guba Ferenc fűtő, Gyenes József fűtő, Gebei Mihály, Grumáz László dr.

Hircs Antal szabó, Holländer Alfréd mag. hiv., Halmos Márton term. keresk., Herczog Dezső term. keresk., Hrimann Miksa term. keresk., Herling Mihály házt., Hack Endre építőmester, Horvát József házt., Hajós Tamás házt., Hrabovszky János asztalos, ifj. Hadady Sándor cipész, Horovitz Gusztáv moziigazgató, Hoits Lajos szabó, Heisler József nyugdíjas, Halász János cipész, Havasi Mór alkalm., Hamvas József ügynök, Hajós András cipész, Hirschfeld Mór keresk., Holló Dániel háztulajdonos, Hirschl Zsigmond háztulajdonos, Hettmann Márton háztulajdonos, Hoffmann Ottó keresk., Helfer Vilmos házt., Hrabál János házt., Hatzner Gusztáv ker. segéd, Horák Ferenc házt., Horga György házt., Hegedüs László házt., Holik József házt., Halász József gyógyszerész, Hold Ferenc házt., Lazi József bérkocsis, Ifj. Heim János bérkocsis, Hartmann József házt., Herczog Márton ügynök, Hajdu András házt., Horváth Dezső erdőgyakornok, Himler Sándor mag. hiv., Hoffmann Aladár mag. hiv., Halász Béla mag. hiv., Hoffmann Rudolf gyárvezető, Herbst Gyula gépész, Havas Gyula pályafelv., Horváth József kalauz, Halanek Róbert irodavezető, Horozsi Artur irodavezető, Hogyecz Mátyás fűtő, Hegedüs József fűtő, Havasi György fűtő, Hollsori János fűtő, Hencz István lakatos.

Imre Dániel házt., Iszprávník Mózes házt., Iby Dénes mag. hiv., Inczedy Ákos asztalos, Izsák Manó alkalm., Iványi Menyhért keresk., István Antal házt., Imreh Géza gyakornok, Incze György mérnök, Ispáp György hivatal., Iványi Gyula mag. hiv.

Jankó Mihály házt., Juhász Albert mag. hiv., Jónás Aladár asztalos, Jakab László dr. tanár, Jakobovics Hermann házt., Jánosi Antal házt., Juszt Antal házt., Juszt Rezső cipész, Jakobos Károly szatócs, Jelinek János közsörűs, Jankovits János házt., Jozsits Péter házt., Jeney János házt., Jancsó Pál házt., Jovanov Velko földt., Juhász György házt., Juhász Ferenc tanító, Jakabffy Tibor mag. hiv., Jakabffy Rezső mag. hiv., Jakabffy Miklós mag. hiv., Juhász Miklós főkező.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — — — —	267
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— — — — —	151
Nyomda	— — — — —	151

EGYESÜLETI ÉLET.

Miért nincs ipar Magyarországon?

— Előadás a Szabadgondolkodók Aradi Egyesületében. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 18.

Szépen látogatott gyűlést tartott tegnap a Szabadgondolkodók Aradi Egyesülete. A gyűlésen Szabó Frigyes dr. aradi ügyvéd tartott értékes szabadelőadást arról, hogy miért nincs ipara Magyarországnak? A jelen volt közönség élvezettel hallgatta a fiatal ügyvéd tartalmas fejtegetését.

Szabó Frigyes dr. azzal kezdte előadását, hogy Magyarország gazdasági és kulturális viszonyait összehasonlította a többi nyugateurópai államok helyzetével. Statisztikai adatokkal bizonyította, hogy Magyarország gazdasági, közegészségi viszonyai aránytalanul sokkal rosszabbak és ha ennek okát kutatjuk, akkor a hivatalos történelem és a hivatalos nemzetgazdasági tudomány ezt úgy állítja elénk, mintha Magyarországon annak idején, mikor a tőke fejlődni kezdett és ezzel együtt az ipari élet is fellendülésnek indult, a török hadjáratok lehetetlenné tették volna a gazdasági fejlődést. Van ebben némi igazság, azonban a háborus idők 1711-től Magyarországon is megszűntek és az ország békés fejlődését nem akadályozhatta a török háború.

Ha végignézzük azt a fejlődést, amelyen az ipar a középkor céhrendszerétől a mai hatalmas kapitalista termelésig eljutott, akkor vesszük észre a különbséget. A céhbéli iparosok számát korlátozták. A termelési technika nemzedékről-nemzedékre szállt át, mintegy tradícióként és nem fejlődött.

A céhbéli iparos nem nyereségre dolgozott, ahogy azt ma teszi, hanem a célja az volt, hogy a munkából megélhetését nyerje. Szóval: nem vezette nyereszkeségi vágy. A középkor iparosai megrendelésre dolgoztak és nem azért, hogy az elkészített árukat raktáron tartsák, vagy piaci elárúsításra bocsássák. Lényeges különbség volt a munkás és mester közötti viszony, amely nem élezte ki annyira az osztálykülönbséget. A legény és tanonc csak átmeneti állapot volt, mert mindegyikükből mester lett. Ma az ipari munkásság állandóan megtartja jellegét. A középkor ipara függőlegesen tagozódik iparágak szerint, a mai rendszer mellett azonban a munkaadók és munkások külön-külön érdekes csoportot alkotnak. A középkori céhipar kötött volta miatt a verseny kizárt dolog, míg ma szabad verseny uralkodik. A leglényegesebb különbség azonban az, hogy a középkorban az ipar másodrendű fontossággal bírt. A hadviselés dominált akkor, míg ma fordított arányban az ipar adja meg a gazdasági élet karakterét.

Hogy a középkori céhrendszerből a mai kapitalista rendszer fejlődjék ki, szükséges volt elsősorban, hogy az emberekben a nyereszkeségi vágy feléledjen, hogy vállalkozási kedv létesüljön. Szükséges volt ezenkívül, hogy oly emberek akadjanak, akik tisztán bérért dolgoznak, úgy, hogy a nyereség a vállalkozóé maradjon. Szüksége támadt annak, hogy legyenek vagyontalan munkások, proletárok. Ezenkívül fogyasztó piacról kellett gondoskodni, hogy az ipari tevékenység ne legyen helyhez kötött, mint a középkorban.

Beszéde végén a mai helyzettel foglalkozik Szabó dr. A mai uralkodó osztályok — ugymond — egyenesen megakadályozzák az ipar fejlődését. A magyar ipar az osztrákkal szemben semmiféle védelemben sem részesül. Az önálló vámterület ma is hiába vár a meg-

valósulásra. Az uralkodó osztályok érdekei más ekből is ellentétesek az ipar fejlődésével. Attól tartanak, hogy a mezőgazdasági munkabérek megdrágulnak, hogy a munkásság öntudata megnő, hogy az állam terheiben nagyobb részt kellene vennie mint ma. Bár Magyarország kifejezett agrár állam és gazdasági ereje is agrár kezekben van, mégis az évi egy milliárd hatszázmillió összkiadásból csupán ötvennyolc millió folyik be földadó simen.

Helyes iparfejlődés csak akkor lehet, ha a társadalom és a gazdasági élet minden rétege részt vesz a politikai életben és az állam irányító munkájában. Az ipar fejlődésének és fellendülésének igazi korszaka akkor fog csak elérkezni, ha törvénybe iktatják az általános, egyenlő, titkos választójogot!

(*) Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület e hó 20-án (csütörtök) délután 4 órakor a városháza tanácstermében (I. emelet jobbra) tartja rendes évi közgyűlést, melyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívja özv. Hauser Károlyné egyesületi elnök.

Magyar miniszterek Bécsben.

Holnap se lesz döntés.

távíratok tudósítái.

Arad, április 19.

A bécsi tárgyalások még mindig folynak s most egyszerre három magyar miniszter is fent tartózkodik az osztrák császárvárosban. Holnap Lukács László és Khuen gróf miniszterelnök kihallgatáson jelennek meg a királynál, döntés azonban a holnapi nap folyamán is aligha lesz. Mai politikai távirataink a következők:

A bécsi tárgyalások.

Bécsből jelentik: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt 10 és egyegyed órakor hédervári birtokáról ideérkezett. A délelőtt folyamán Lukács pénzügyminiszter is automobilon Badenből ideérkezett. Délben Hazai honvédelmi miniszter is megérkezett. A miniszterek folytatni fogják a husvéti ünnepek előtt félbeszakított tárgyalásokat. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök megint magánkihallgatáson fog megjelenni a felsége előtt. Az audiencia időpontja még nincs megállapítva. A miniszterelnök a délelőtt folyamán Pallavicini őrgróf, a külügyminiszter helyettesének látogatását fogadta.

Bécsből jelentik: A miniszterelnök a délelőttöt a Magyar Házban töltötte. Ott fogadta a külügyminiszter képviselőjét, Pallavicini János őrgrófot. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt a király holnap külön kihallgatáson fogadja. Ma délután Khuen meglátogatta Bienert het s folytatta vele a tanácskozásokat. A miniszterelnök elutazása óta nem volt jegyzék-váltás, de a két miniszterelnök levelet váltott, amelyeknek a tárgya a véderőreform és különösen a Bienert által megpendített új eszme volt. Ez a levélváltás nem vitte előbbre a tárgyalásokat, mert magyar részről az osztrák miniszterelnök ajánlatát, mint a területi elv ellen irányuló nem fogadták el. A tárgyalást ma annál is a kérdésnél kezdték meg, mikép bánjanak el azokkal a magyar alattvalókkal, akik a hadseregben mint tényleges katonák teljesítenek szolgálatot és akik sem magyarul, sem németül nem tudnak, amikor mint vádlottak a katonai bíróság előtt megjelennék. Ez a kérdés az eddigi tárgyalások egész folyamata alatt a legnagyobb nehézséget okozta.

Bécsből jelentik: A miniszterelnök ma Lónyay Elemér gróf látogatását fogadta. Ezután Khuen miniszterelnököt Hazay Samu honvé-

delmi miniszter kereste fel, aki délben érkezett meg. A miniszterelnök hosszabb ideig értekezett Hazayval. Hazay délután Schönaich hadügyminiszterrel tanácskozott a véderőreformjának végleges szövegéről.

Bécsből jelentik: Lukács László pénzügyminiszter ma Bécsbe utazott és mindjárt megérkezése után a miniszterelnökkel tanácskozott. Lukács szabadságának utolsó napját Bécsben tölti el, hogy a miniszterelnökkel közvetlenül érintkezhessek. Lukács László felhasználja bécsi tartózkodását, hogy Burián báró közös pénzügyminiszterrel közös ügyekről tárgyaljon és hogy esetleg Mayer dr. osztrák pénzügyminiszterrel is tanácskozzék.

Bécsből jelentik: Lukács László pénzügyminisztert holnap a király kihallgatáson fogadja. Lukács az appropriációs törvényjavaslatot fogja előzetes szankció végett a felsége elé terjeszteni, hogy aztán az országgyűlés összehívása után nyomban a Ház elé terjeszthesse.

Bécsből jelentik: Khuen gróf miniszterelnök holnap délelőtt Bienert báró osztrák miniszterelnökkel fog tárgyalni, délután pedig kihallgatáson fog megjelenni a királynál. Döntés valószínűleg holnap lesz.

Szociáldemokraták a Justh-párttal.

Budapestről jelentik: A szociáldemokraták pártgyűlésének tegnapi második napján Garami Ernő a napirendnek ahhoz a pontjához, amely a kormány, a politikai pártok, a választójog és a szociáldemokrata-párt állásfoglalásáról szól, határozati javaslatot nyújtott be, hogy a párt a Justh-párttal együtt csinálja meg az általános titkos választójogot. Garami Ernő tegnapi beszéde szerint a szociáldemokrata-párt taktikája mindig az volt, amit Austerlitz említ föl dicsőre az osztrák pártról: izolálni az ellenséget és összegyűjteni azokat, akiknek osztály-helyzetük, vagy pillanatnyi érdekük a választójogot kívánatosá tette. Ennek részletesebb kifejtése kapcsán odakonkludál, hogy ez idő szerint csak egy párt van, amelyre mint ilyenre a választójogi harcban bizonyos körülmények között számítani lehet, s ez a Justh-párt. Ennek a közreműködésére pedig szükség van azért, mert a választójogi harc mostani aktuális sikerének a kulcsa tulajdonképpen a véderőjavaslat, azt elbuktatni pedig pusztán parlamenten kívüli harcral nem lehet. A gyűlés valamennyi szavazattal hét ellenében elfogadta, hogy a szociáldemokrata párt a választójog érdekében és kérdésében a Justh-pártot támogatni fogja és vele szövetezik.

Az eszéki mandátum.

Eszékről jelentik: Az eszék-alsóvárosi kerület nagyszámú kormánypárti választója tegnap tartott bizalmas értekezleten elhatározta, hogy a Neuman dr. elhalálásával megüresedett mandátumot Brosán Frigyesnek, a báni kormány igazságügyi osztályvezetőjének ajánlja fel azon föltevésben, hogy Brosánt osztályfőnökké nevezik ki. Brosán eszéki születésű ember, husz év előtt Eszéken polgármester volt. A horvát-szerb koalíció párthívei ezuttal eltekintenek attól, hogy ezuttal ismét Penjics Bogdánt jelöljék, ki a legutóbbi választásnál csak hét szavazattal maradt kisebbségben és Bajadt drt, a horvát kormány volt osztályfőnökét fogják jelölni.

TANÜGY.

(—) A középiskolai tandíjmentesség kiterjesztése. Budapestről jelentik: Zichy János gróf vallás és közoktatásügyi miniszter fontos rendeletet adott ki a tandíjmentesség kiterjesztése dolgában. A miniszter az állami jellegű közép-

iskolákba, felsőbb leányiskolákba és felső kereskedelmi iskolákba járó tanulók tandíjmentességi kérvényeinek elbírálásánál biztosított kedvezményeket kiterjesztette a vallás és közoktatásügyi kormányzat alá tartozó összes állami és közalapítványi kinevezett tisztviselők, altisztek és szolgák, valamint az ily minőségben nyugdíjazottak gyermekeire is és elrendelte a miniszter, hogy az említettek tandíjmentességi kérvényei a felsorolt iskolákban a tanférfiak és általában a tanítók gyermekeinek kérvényeivel teljesen azonos elbírálás alá vésenek.

A magyar képviselők Rómában.

Bankett a magyar vendégek tiszteletére
Tavirati tudósítás

Róma, április 18.

A magyar képviselők tiszteletére, látogatásuk utolsó napján, tegnap este parlamenti lakomát rendeztek. Az Excelsior szállóban adott bankett igen fényes lefolyású volt.

Cappelli alelnök felolvasta Marcora elnök levelét, aki Berzeviczy elnököt és a jubileumi ünnep alkalmából Rómába jött magyar vendégeket a legszívélyesebben üdvözli. Marcora kiemelte a két nemzet között fennálló benső szívbéli szövetséget, amely megerősödött a csaták vállvetett küzdelmeiben, ahol a két nemzet fiai közösen ontották véréket.

A táviratot élénk tetszéssel fogadták. Ezután felolvasták azon képviselők üdvözítő táviratait, akik vidéken vannak és távolmaradásukat igazolják. Cappelli kamarai alelnök emelkedik ezután szólásra és tolmácsolja a kamara köszönését Berzeviczy elnök és összes kártársai iránt, akik Rómában megjelentek, hogy a modern olasz történelem legnagyobb eseményét ünnepeljék. Szóla rámutat arra, hogy a két nemzet sorsa a történelem során mily gyakran fonódott egybe és poharát a magyar nemzet boldogságára, a koronás magyar király és a népképviselő elnöke, Berzeviczy Albert egészségére üríti.

A nagy tetszéssel fogadott felköszöntő után Berzeviczy Albert elnök olasz nyelven mondott beszédet. Kijelenti, hogy őt és társait a legmélyebb meghatottság fogta el ama lelkes ovációk hatása alatt, melyben a magyar vendégeket Rómában részesítették.

— A ma itt összegyűlt magyar vendégek — ugymond — csak előhírnökei ama magyar honfitársainknak, akik Rómába fognak záródokolni, hogy Olaszország géniuszának hódolatukat bemutassák. Mi mindnyájan — ugymond a szónok — követni fogjuk a régi szokást: egy pénzdarabot dobunk a Fontana Trevibe, kifejezést akarván adni annak, hogy visszagyunk és vissza fogunk térni még Rómába. És akárhányszor vezessen is vissza bennünket a vigyázás, lelkesedésünk és hódolatunk Olaszország iránt mindig fokozott mértékben fog bennünket áthatni és fog kifejezésre jutni. Mi, magyar képviselők, nem azért jöttünk, hogy egy hivatalos kötelességnek eleget tegyünk, hanem szívünk sugallatát és ösztönét követtük, hogy tanúságot tegyünk Magyarországnak rokonszenvéről Olaszország iránt.

Szóla ezután Carducci több verssorát idézi, aki a maga költészetében Olaszország géniuszát összehasonlíthatlan tökéletességgel juttatta kifejezésre. Berzeviczy poharát Olaszország virágzására és fenkölt királyának egészségére üríti, aki a legerősebb garanciája Olaszország egységének. Berzeviczy elnök beszéde után a lelkesedés viharos kitörései és nagy ovációk hangzottak fel.

Lakoma után San Martino gróf palotájában fogadás volt, a melyen az egész olasz kabinet megjelent. San Giuliano külügyminiszter arra

kérte Berzeviczy Albert képviselőházi elnököt, hogy az olasz kormány nevében a szíves látogatásért fejezze ki köszönését a magyar képviselőháznak.

A magyar képviselők háromnegyed tizenegy órakor tovább utaztak Nápolyba.

Ügyvédi furfang.

— Egy aradi fiskális ötlete. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

Az ügyvédi furfangnak nem mindennapi esete volt a minap Aradon. Egy környékbeli fiskálisnak követelése volt egy aradi kereskedőn, aki azonban egyáltalán nem tartozott a jó fizetők közé. A vidéki ügyvéd, mikor látta, hogy semmire se megy szépszerével, írt egy aradi kollégájának és megbízást adott neki, hogy követelését a kereskedőn törvényes úton is hajtsa be. Csakhogy ez nem ment olyan könnyen, mint ahogy a vidéki fiskális gondolta. Néhány nap múlva ugyanis aradi kollégájától levelet kapott, amelyben ez jelzi, hogy kár volna perelni a kereskedőt, kár a bélyegköltségért, mert a félén úgy se lehet behajtani egy rézkétfillérest se.

A vidéki fiskális kénytelen-kelletlen belenyugodott a változhatatlanságba. Gondolta magában, majd lesz még alkalom, hogy a követelést behajthassa. Ez az idő a minap, egy évvel az eset után el is érkezett. A vidéki fiskális aradi kollégájától váratlanul levelet kapott, amelyben értesíti, ha most meghatalmazást ad neki, be tudja hajtani a követelést. Az ügyvéd sietve el is küldte a meghatalmazást.

És itt kezdődik az érdekes ügyvédi raffineria. Az aradi fiskális ugyanis a következő módon hajtotta be a kérdéses összegot: Egy este együtt kártyázott a rosszfizető kereskedővel, aki azonban a kártyában nagy szerencsével dolgozik. Az ügyvéd borzasztó pechben volt. A kereskedő elnyerte minden pénzét, sőt még azonkívül háromszáz koronát is, amit játék közben adott kölcsön az ügyvédnek. Másnap pedig a legnagyobb méltatlankodással jelentette ki a halmazást kérő ügyvédnek, neki nincs arra pénze, hogy hosszabb terminusig nélkülözhesse. Ez mód felett bossantotta az ügyvédet. Azonnal meghatalmazást kért vidéki kollégájától és ennek alapján a saját adósságát lefoglaltatta a vidéki fiskális számára.

Ezzel aztán a vidéki ügyvéd egy csapásra három legyet is ütött. Először is megbeszelte magát a kereskedőn, másodsor levonta tartozásából a behajtás ügyvédi honoráriumát, végül pedig kiegyezett a vidéki fiskálissal és a háromszáz korona tartozást 20 koronás részletekben fogja fizetni.

VÁROS ÉS MEGYE.

Városi vállalatok. Sármezey Endre, az Acsev igazgató-főmérnöke a múlt héten, az aradi Mésnök-egyesületben egy értekezleten — mint megírtuk — előadást tartott a Drágán pataki vízmű által termelt villamos erő felhasználásáról. Az értekezlet, melyen több törvényhatósági bizottsági tag vett részt, elhatározta, hogy a városhoz beadvánnyal fordul és abban megjelöli azt az irányt, melyet a város a budapesti forgalmi baakkal megkezdődő tárgyalások alkalmával kitűzött. Ma érkezett meg a tanácshoz a beadvány, melyben az aláírók azt ajánlják a városnak, hogy 1) a tárgyalások egy előre elkészítendő program alapján történjenek, megállapítandó előre: a világításnak, városi üzemeknek, nagy és kis iparnak, valamint a villamos vontatásra átalakítandó hegyaljai vasutnak mennyi erőre lesz szükségük a jövőben és számításba veendő a közúti közlekedés jövő programja. 2. Kimondandó lenne, hogy minden közszolgáltatási vállalat városi kézbe veendő. 3. Modern erőközpont létesítendő, mely a töketelrészletet is számításba véve, kilovattonként hat filléért szállíthatja az energiát tehát a vízműteleppel is ez alapon indítandó meg a tárgyalás. Végül az

aláírók figyelmeztetik a várost, hogy a házi kezelésbe vett vállalatok hasznát évente kétszáz-kétszázötvenezer koronára becsülik.

SPORT.

Husvét mérközések.

— Ferenevárosi Sport-Klub Budapest — A. A. K. 4:1 (1:1) —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 18.

Mintegy 1500 főnyi közönség jelenlétében folyt le a fenti két csapat barátságos mérkőzése, — melyben a sárga-fehér dreszt állandó balszerencse üldözte. A mezőre Mandi nélkül tiz emberrel áll ki, az első tiz percben kiváló jobbszélsőjét, Fackelmann a bíró kiállítja faultolás miatt s szinte érthetetlenül bágyadtan, élettelenül, lehangoltan játszik a csapat. Az első percek indispozícióját még akkor sem küzdi le a csapat, amikor mintegy 20 perc múlva Mandi is megjelenik a mezőn. A budapesti csapat az A. A. K. csapatával ellentétben rendkívül lelkesedéssel dolgozik s bár az első félidő 28-35-ik percében egy-egy játékosát kiállítja a bíró, állandó támadásban van. A második félidőben a két csapat kapitányának közös kérélmére a bíró a kiállított három játékosnak engedélyt ad a további játszásra. A mintegy harminc percig tartó változatos játék után Budapest egymásután három goalt ér el, míg Arad a neki megítélt 11-est a kapu felé ruzja. Egy pillanatra újból lehangolja az aradi csapatot e balszerencse, de a közönség lelkesítésétől energiára kap s állandóan, fölényesen bombázza a budapesti kaput, melyet kapusa bámulatossá ügyességgel véd meg a goalok özönétől. Végeredmény 4:1 F. S. K. javára. Bíró Moravitz (Monori Sp. E.)

Aradi Atletikai Klub — Ujpest Rákospalotai Atletikai Klub 6:5 (2:1)

A vasárnapi vereséget értékes módon hozta helyre az A. A. K. husvét hétfőjén azzal, hogy a másodosztályu bajnokság első helyezettje lett győzelmet aratott.

A vasárnapihoz hasonló nagy előkelő közönség töltötte meg a sporttelepet s amikor a játék végét jelző siphangra széjjel oszlott a nagyközönség, minden arcon az izgalom pirja, az öröm, a lelkesedés, a kielégített várakozás színei pompáztak. Feledhetetlen látványosságot nyújtott a mérkőzés. Az aradi csapatot mintha tegnaptól mára kieserítették volna. Szokott jó formáját mutatta minden támadásánál, viszont az U. R. A. K. csapata is a fölé telhető legszébb, legtökéletesebb játékot nyújtotta. Hogy egyforma erejű volt a két csapat, bizonyítja az is, hogy hol egyik, hol másik volt egy-egy goal előnyben.

A játékvezető goalját a 3-ik percben az URAK szerzik meg, amit 11-esből a rákövetkező percben AAK kiegyenlít. A 9-ik percben Murányi (AAK) goalját lesben állás miatt a bíró nem itéli meg. A 11-ik percben az URAK center esatárja gyomorrugás miatt kiáll. A 13-ik percben Nyiri (AAK) jobb összekötő leszalad s megszerzi szép lövésével az AAK.-nak a 2-ik goalt. A 18-ik percben a kiállott center játékos visszatér a mezőre. Félidő 2:1 AAK. javára.

A második félidő 8-ik percében Genesy révén 11-esből AAK. újabb goalt ér el, amit a 9. és 10-ik percben egy-egy goalal Budapest kiegyenlít, sőt a 12-ik percben megszerzik az URAK vezető goaljukat. Rá hat percre Arad kiegyenlít, majd a 27-ik percben Eisenmagen (AAK.) megszerzi Aradnak az 5-ik, a 33-ik percben pedig Fackelmann (AAK.) jobbszélső remek lerohanásával a 6-ik goalt. A 45 perc leteltéig nincs több goal. A bíró, mert a labda a játékból egy ideig kint volt, meghosszabbítja a játékot. A közönség türelmetlenül követeli a játék befejezését. Az 52-ik percben offsideiról az Urak goalt érnek el, ami után egy fél percre az 53-ik percben a bíró lefújja a játékot. Végeredmény 6:5 az AAK. javára. Bíró: Moravitz (Monori Sp. E.)

TÖRVÉNYKEZÉS.

Achim L. András elítélték.

— Megrágalmazott segédjegyző. —

Távirati tudósítás.

Gyula, április 18.

A gyulai törvényszék büntető bírósága előtt ma kezdődött annak a nagyszabású pörnek a tárgyalása, amelyet Tóth László békésabai segédjegyző indított rágalmazás miatt Achim L. András, Csaba parasztpárti képviselője és huszonnégy képviselőtestületi tag ellen.

A pör előzményei még az 1905-ik évre mennek vissza, a mikor Tóth László segédjegyzőnek a község lényegesen felemelte a fizetését. Achim L. András és huszonnégy társa a fizetésemelés ellen felebbezett a törvényhatósági bizottsághoz és a felebbezésben többek közt azt írták, hogy a segédjegyző az adózó polgárokkal szemben tiszteletlenül viselkedik és egyéb érdeme nincs, mint az, hogy a jegyzőnek leghűségesebb talpnyalója.

A segédjegyző e miatt rágalmazási pert indított Achim L. András ellen és a per azért került csak most tárgyalásra, mert a képviselőház mentelmi bizottsága márciusban adta ki Achimot a bíróságnak. A vizsgálat folyamán többen a tiltakozás aláírói közül kijelentették, hogy a felebbezés tartalmát nem ismerték részletesen és nem tudták, hogy milyen sértő kitételeket írnak alá.

A huszonöt vádlottat 500 csabai parasztpárti gazda kísérte be földszitett szekéren Gyulára. A délelőtti formásokkal és jelentéktelen általánosságokkal telt el.

A törvényszék délután 6 órakor hirdette ki az ítéletet, amely valamennyi vádlottra nézve marasztaló volt. A bíróság ugyanis Achim L. András és Varga András rágalmazás miatt 30—30 korona fő és 10 korona mellékbüntetésre, a többi huszónhárom vádlottat pedig fejenként 10 K. fő és 10 K. mellékbüntetésre ítélte. Az elítéltek mindnyájan felebbeztek.

§ Csödbe jutott aradi kereskedő. Az aradi törvényszék Frank L. András aradi rőfösáru kereskedő ellen elrendelte a csődöt. A kereskedő passzívái 220 ezer koronára rugnak. Tömeggondnok Rosenberg Miksa dr., helyettese Bogdán Virgil dr.

§ Holtzer Mihály ügye. Holtzer Mihály ellen a vizsgálóbíró tudvalevőleg elrendelte a vizsgálati fogságot. Holtzer felfolyamodással élt a táblához, egyben azt kérte, hogy tekintettel megrongált egészségi állapotára, melyre a fogház levegője életveszélyes lehet, otthon őrizze. Auszterweil László dr. ezt véleményezte is, azonban a királyi ügyészség nem járult hozzá és az orvosi véleményt felülbírálat végett az igazságügyi orvosi tanácshoz terjesztette fel.

§ Földbirtokos és gazdatisztje. Annak idején megemlékeztünk arról a revolveres utcai verekedésről, mely Győr legforgalmasabb pontján játszódott le. Deutsch Gyula pillingeri földbirtokost megtámadta egyik elbocsátott gazdatisztje, Sós Károly. A gazdatiszt valami családi ügyből kifolyólag haragudott a földbirtokosra és fenyegetni kezdte. Deutsch revolvért rántott, a gazdatiszt felé löit, de a golyó nem talált. Az ügyészség szándékos emberölés kísérlete miatt eljárást indított Deutsch Gyula ellen, de mert beigazolódtott, hogy Deutsch önvédelemből használta a fegyvert, az eljárást megszüntették. Deutsch viszont becsületsértésért és rágalmazásért feljelentést tett Sós Károly és testvére, Sós Miksa ellen. A győri járásbíróság a minap tárgyalta ezt az ügyet. Sós Károly kijelentette, hogy meggyőződött róla, hogy mindazok a becsületsértő állítások és rágalmak, melyeket akár írásban, akár szó-

val, akár nyíltan vagy névtelenül Deutsch Gyuláról terjesztett, nem felelnek meg a valószínűségnek és ezekért, valamint a nyílt utcán történt inzultusért bocsánatot kért. Deutsch képviselője erre bejelentette, hogy eláll a vádtól. A bíróság megszüntette az eljárást.

„Báró Solymossy Lajos — a halál fia.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 18.

Borosjenőn élénk feltűnést keltett husvétkor az ott megjelenő *Aradmegyei Hirlapnak* a fent jelzett című cikke, amely a lap áprilisi tizenhatodik számában látott napvilágot. Az idézett közlemény szó szerint a következőleg hangzott:

„Báró Solymossy Lajos a halál fia. Illetékes kézből vettük az alábbi levelet közlés végett. Másolat. Borosjenő, 1911. márc. 31. Méltóságos Solymossy Lajos urnak, Apatele. Ma uriemberektől azt hallottam, hogy Ön tegnap vagy tegnapelőtt a kaszinóban személyemmel foglalkozott és a többek közt azon kijelentést tette, hogy engem feljelent és megindítja a hajszát ellenem. Olyan uriemberek szájából hallottam, akiknek szavaiban nincs mit kételkednem. De abban sem kételkedem, hogy ezt Ön uri mivoltával összeegyeztethetőnek tartja. Ám tegye. De ha megteszi, cselekményében az ellenem irányuló bosszútervét látom és ez esetben ne gondolja, hogy retorzióért a pofokodáshoz, vagy a kutyakorbácshoz fogok folyamodni. Nem. De, hogy többé egy ember megélhetése ellen se fog törni, arra az egyelő istenre esküszöm. Ezek után pedig jogos magánérdekeim megóvásának tekintse, ha a nyilvánosság és a Nemzeti Kaszinó előtt fogom pertraktálni ügyemmel kapcsolatosan az Ön uri voltára valló dolgait, amit már rég meg kellett volna tennem. Tehát csak rajta, indítsa meg a hajszának végrehajtását ellenem, csak keserves ne legyen annak utolsó fejezete. Pataky József kéményseprő.”

Ennek a nem minden komikusság nélkül való közleménynek a háttére a politikával és a kéménysepréssel áll összefüggésben. Pataki állítása szerint ő teljesen távol áll annak az újsággözlönynek a megjelentetésétől és maga se tudja, hogy levele, amelyet tényleg elküldött a báró urnak, hogyan került nyilvánosságra.

— Én bepöröltem a báró urat — mondta Pataki — mert nem fizette meg a kastélyában végzett kéményseprési munkálatokat. Ő erre a pörlésre a kaszinóban azt mondta egy nagyobb társaságban, hogy ellenem hajszát fog indítani. Erre én megírtam a szóban forgó levelet szörnyű haragomban. Ha nem hagy békét a báró ur akkor röpítet adok ki ellene (?) Én pedig valamikor egész jó viszonyban voltam vele, mert régebben a választásoknál szolgálatokat tettem neki.

Ezt mondta Pataki József, aki különben most egy függetlenségi párti, borosjenői ügyvéd irodájában is dolgozik, amellet, hogy közügyekkel és kéménysepréssel is foglalkozik.

Az ügyre vonatkozóan felvilágosítást kérünk Solymossy báró kastélyában. A báró ur nincs itthon és helyette titkára informált bennünket.

— A levelet — mondta a titkár — Pataki azért írta, mert a báró ur azt akarja, hogy Pataki ott lakjék, ahova őt a foglalkozása köti. Patakinak ugyanis a szomszédos

Sikula községben van kéményseprési joga és ő mégis Borosjenőn lakik, az üzletét pedig üzletvezetőre bizza. A báró ur szerint ez jogtalan dolog és ő — mint a közigazgatás egyik lelkiismeretes ellenőre — azt akarja, hogy Pataki betartsa a szabályokat. Ez az oka Pataki dühöngésének és fenyegetőzésének.

Ez tehát az indító oka a súlyos levélnek. Mindezekből kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy Pataki József sohase lesz levelező tagja — az Akadémiának.

A meggyilkolt pénzváltó.

— Romániai gyilkos magyar földön. —

(Távirati tudósítás.)

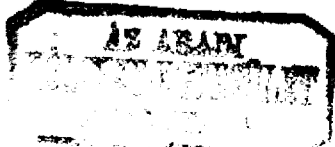
Pancsova, április 18.

A napokban a pancsovai rendőrség letartóztatott egy gyanusnak látszó egyént, akiről a vallatásnál kiderült, hogy Lungu Nikolae buklesi születésű román katonával azonos, aki most már harmadszor hagyta el Krajován állomásozó ezredét. A vallatás során Lungu azután furcsa vallomást tett, amely szerint egy Péter nevű társával Turn-Szeverinben meggyilkolt és kirabolt egy előtte ismeretlen pénzváltót. Ő és Péter azután Lugosra mentek, ahonnan azonban Péter a rablott pénzzel, körülbelül hatvanezer koronával, megszökött. Az esetről részletes tudósításunk különben itt következik:

Lungu Nikolae buklesi (Románia) születésű, 32 éves katona ezelőtt egy hónappal Krajován állomásozó ezredétől megszökött és Orsovára ment. Pár napi ott tartózkodás után azonban, úgy látszik, megbánta tettét és visszatért ezredéhez. Miután azonban ez már a második eset volt, hogy Lungu otthagya a román zászlót, igen súlyos büntetésben részesült volna. Ezt Lungu mindenáron el akarta kerülni és sikerült neki harmadszor is megszökni. Ekkor Pancsovára ment, ahol egy betörésnél tetten érték és elfogták. A pancsovai rendőrség előtt aztán szenzációs vallomást tett. Elmondta, hogy a harmadik szökés után Turn-Szeverin felé vette útját s odaérkezve a kikötőben megismerkedett egy Péter nevű magyarországi románval, aki őt, Lungut felszólította, hogy legyen segítségére egyik terve kivitelében, ami — ugymond — sok pénzt hoz majd. Lungu hajlandónak nyilatkozott Péter terve kivitelében segíteni, mire ez előadta, hogy a Románia és Magyarország között közlekedő hajón egy gazdag pénzváltó utazik, akit meggyilkolhatnak és a rablott pénzen osztozkodhatnak.

Lungu ráállt a tervre, s így tényleg meglesték áldozatukat. A pénzváltó, mikor Turn-Szeverinbe érkezett, egy ottani vendéglőbe ment vacsorázni. A két jó madár nyomon követte áldozatát, majd amikor ez nyolc óra felé a vendéglőből kijött és az állomás felé vette útját, az uton megtámadták s Péter torakonragadta, fojtogatta és az áldozat fejét addig verte a falhoz, amíg meghalt. Lungu ez idő alatt lesben állt. Péter azután kikutatta az áldozat zsebeit és talált is körülbelül hatvanezer koronát. Ebből Lungunak adott kétszázötven koronát, a többit magának tartotta. A két gyilkos ezután Lugosra utazott, ahol megháltak.

Reggelre azonban Péter az egész pénzzel megszökött. Lungu Lugosról Pancsovára utazott, ahol azonban a rendőrség betöréses lopáson tetten érte és letartóztatta. A tettest tegnap erős fedezet mellett Orsovára szállították, s megindították a kiadatási eljárást. A rendőrség nézete az, hogy Lungu a borzalmas gyilkosságot egyedül követte el, s azt az állítólagos Pétert csak azért szötte bele vallomásába, mert ezzel enyhíteni akarja büntetését.

Aradi főkönyvelőből bányamunkás.

— Ujházy Andor — nyomorban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 18.

Az aradi közönség előtt még emlékezetes Ujházy Andor. Ennek az előkelő hangzású névnek viselője nemrég az aradi törvényszék előtt a vádlottak padján ült ama bünörből kifolyólag, amelyet az aradi ügyészség tett folyamatba Szántó Izidor és Ujházy Andor ellen. A törvényszék Ujházyt több évi börtönre ítélte okirathamítás miatt, amelyet mint az Aradi Hitelbank főkönyvelője követett el. Ujházy a büntetés elől tudvalevőleg Amerikába szökött és nem adott magáról életjelt.

Most kiderült, hogy az egykori huszárhadnagy és később főkönyvelő rossz viszonyok között él a szabadság földjén. Ujházy megszabadult a magyar börtöntől, de súlyosabb büntetésre kárhoztatta a végzet: egy amerikai elhanyagolt bányában mint-munkás keresi meg a kenyerét és ott sanyalódik a föld mélyében. Erről Rothschild Adolf volt budapesti kereskedő mond el meghatározó részleteket abban a hosszú levélben, amit egy fővárosi újsághoz intézett. Rothschild elpanaszolta, hogy sok intelligens ember milyen sanyaru viszonyok között tengődik.

Egy reggel — írja — magyar emberrel találkoztam, aki megkérdezte, nem volna-e kedvem elutazni West-Virginiába bányamunkásnak. Örömmel vállalkoztam. Elmentünk a második utcába egy nagy közvetítő irodába, ahol úgy megvizitálják az embereket, mint az ó-házában a katonákat. Itt a legfőbb a sorozásnál az embernek a tenyere. A tenyernek kérgesnek kell lenni. Az én tenyerem nem volt kérges és így csak egy honfitársam protekciójával jutottam be. Azután fölpackoltak bennünket és elvittek valamennyiünket West-Virginiába, Mingó bányavárosba. A bányában felszereltek bennünket, előállott egy amerikai ember és angolul magyarázni kezdett, hogyan vájjuk a szenet. Egy szót se értettünk, de ránkparancsolt a legnagyobb ur: a nyomor és dolgoztunk, mint az állatok. Ezt nem lehet kibírni, meg kell szökni. Igen ám, de ez se megy olyan könnyen, mert az ember életével fizetheti meg a szökési kísérletet. De a legtöbb társam mégis menekült a borzasztó helyről. Egy héten belül negyvenöt munkás közül negyvenegy megszökött.

Négyen maradtunk: egy német, egy elmebeteg orosz, egy csikmegyei honfitársam: Lázár János és én. Lázár azért maradt vissza, hogy megossza velem a keserűséget, a mellett pénze se volt és félt a bizonytalan utaktól, ahol a négerök gyűlölete miatt a fehér ember élete fél óráig sincs biztonságban. Tehát türt és szenvedett ő is velem együtt, mindaddig, míg az ugynevezett szállítási költséget és felszerelések árát, körülbelül száz dollárt, le nem dolgoztuk. Így mult el hat hosszú hónap. Én majdnem az egész idő alatt beteg voltam. Nem bírtam a bányában uralkodó puskaporszagot, meg széngázt. Végre keserves, fáradtságos munkánk eredményeként kegyesen elbocsájtottak bennünket.

Newyorkban mentünk, azt gondolva, hogy időközben ott javultak a viszonyok. Rettenetesen csalódtunk és én vérző szívvel kénytelen voltam visszamenni West-Virginiába, ahol százszorta rosszabb helyre kerültem, mint először. Egy olyan bánya alkalmazott munkásnak, a melynek üzeme három év óta hatóságilag be volt tiltva. Annyira veszélyes volt a tető, hogy a beomlástól minden lépésnél tartanunk kellett. Etszöktem volna, csak az tartott vissza,

hogy a nehéz bányamunkában már volt némi jártasságom. De hiába minden tudás, vagy gyakorlat, mert a tetőkő mindegyre szakadt, az agyonzuzással fenyegetett bennünket. A többek között az is megtörtént velem, hogy a kötőrmelék közül félholtan huztak ki.

Ujházy Andor volt aradi főkönyvelő munkatársammal többször a halál torkába jutottunk. No most már itt semmi más nem segíthet rajtunk, csak a szökés. Elhatározásunkat tett követte. Csak hogy balul ütött ki a tervünk, mert alig mentünk egy amerikai mértföldet, utolért két rendőr és bekísért bennünket a legközelebbi rendőrbíró elé. Többen voltunk magyarok, köztünk egy valóságos főszolgabíró fia, egy volt földbirtokos, egy volt katonatiszt és egy volt bankfőkönyvelő. Ezenkívül különféle igen szedett-vedett hazai alakok.

Itéletileg kötelezték bennünket, hogy dolgozzuk le, amivel a bányatársaságnak tartozunk.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Babuska, operett. B) bérlet.
Csütörtök: Babuska, operett. C) bérlet.
Péntek: Aida, opera. Lovag Ferrari bucsufel-
lépte. A) bérlet.
Szombat: A medve, komédia. Bemutató-el-
adás. B) bérlet.
Vasárnap: Este: A medve, komédia. C) bérlet

Babuska.

(Operett 3 felvonásban. Szövegét írták: Stein és Willner. Zenéjét szerezte: Fall Leó. Bemutató előadás.)

Szendrey Mihály honosította meg a husvétii bemutatókat, nem minden diplomatikus számítás nélkül. A jeles direktor az első esetben — A táncos huszárok volt a kísérlet — úgy számított, hogy az ünnep és premier dupla telt házat biztosít, másnap nem jelennek meg a lapok, így nincs kritika, tehát ha meg is bukna a darab, kritika híján még egy telt házra lehet számítani. Aztán jöjjön aminek jönni kell. A történeti hűség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a darab nem bukott meg. Azóta minden esztendőben megkapjuk a magunk husvétii premiérjét és Szendreynek csak annyiban nem volt eddig igaza, hogy az ünnepre kiválasztott darabok mind sikert arattak.

Az idén Fall Leó legújabb operettjére, a Babuskára került a sor. Siker, nagy siker jutott ki a darabnak és az operett társulat ismét jubiláris operettben arat diadalt. A Babuska a librettistáknak — új cég, Willner most Bodanszky helyett Steinnal társult — és a komponistának egyformán jeles munkája. Mulatságos szöveggel siettek Fall Leó kifogyhatatlan melódiáinak segítségére. Mulatságosabb alakokat vonultatnak fel, úgy, hogy a publikumnak bőven van alkalma a kacagásra. Már pedig aki kacagtat, annak nyert ügye van. És ehhez a mulatságos, végig kedves librettohoz Fall Leó olyan muzsikával szolgál, amilyent mindig és akárhányszor szívesen hallgatunk. Duettek, tercettek, kvartettek olyan bőséggel vannak a darabban, hogy más három operetre is jutna és a darabban garmadával előforduló táncok szintén sikert jelentenek. Szóval ismét operett siker, még pedig a javából.

Az előadás gondos, művészi, egybevágó és sikerhez vezető. Hölgyek és urak művészetük legjavával gyönyörködtették a közönséget.

Rontay Boriska és Dióssy Nusi játékban, énekekben, táncban és toalettben olyan abszolút művészt produkáltak, amilyenek mását vidéken hiába keresnők. Alig volt olyan ének és tánc számuk, melyet meg ne kellett volna ismételniük. Zalay Margit ideális szép mama

volt. Polgár és Heltai felülmulhatatlan humorral szinte agyon kacagtatták a közönséget. Néha percekre megakadt az előadás, míg el nemült a lármás kacagás. Huszár Károly ma aratta egyik legnagyobb sikerét. Rutinos játékkal meglepő haladásról tett bizonyosságot, kifogástalan éneke pedig megérdemelt ovációkban részesült.

Az operett művészi betanításáért Csányi Mátyást illeti minden elismerés, a rendezéssel pedig Polgár végzett most igazán dicséretes munkát. H. G.

* Vas Sándor holnapi, szerda esti hangversenyének műsora előkelő zenei számokból áll. Schumann Kinderszenen-jein kívül ezeket a kompozíciókat nem hallottuk még Aradon művésztől interpretálni. A Schumann művet Dohnányi játszotta itt a télen. Érdekes lesz éppen összehasonlítani a két művész stílusát, mint-hogy külföldön Vast tartják a legjobb Schumann interpretálóknak. A műsoron van még Debussy bájos Granadai éj-e, Liszt finom kis dolga a Törpék tánc, a hatalmas 13. Rhapsodia. Bach két magasztos praeludiuma mellett Mozart remek A-dur Sonátája, Tausig Pastoralja és Brzezinskinék finoman cizellált, nagy feltűnést keltett Lengyel Suiteje.

* A Jogász. Változatos és gazdag tartalommal jelent meg A Jogász 7-ik, husvétii száma. A nívósan szerkesztett lapból kiemeljük az Ügyvédi és bírói gyakorlat meghosszabbításáról, A numerus claususról, Kmety Károlyról, A talárról szóló cikkeket. Érdeklődésre tarthat számot: Apponyi az egyetemen. Szeged a harmadik egyetemért, stb. A jogászkrónika ezuttal is sok humoros apróságot foglal magában. Az egyetemi életről gazdag hírvat számol be. A lap előfizetési ára egész évre 4 korona, félévre 2 korona, negyedévre 1 korona. Egyes szám ára 20 fillér.

* Trója bukása az Apollóban. Az Apolló-színház, amelyik ép olyan fürge a közönség igényeinek kiszolgálásában, mint bármelyik fővárosi vagy vidéki színház, már a mai naptól kezdve minden előadásán bemutatja a római Itala filmgyárnak nagyszabású mozgóképét: a Homéros halhatatlan műve nyomán készült két felvonásos történelmi színművet: Trója bukását. A majdnem ezer méter hosszú képen felvonulnak a klasszikus görög hősköltemény híres alakjai: Heléna, a szépséges királynő, Páris, a deli pásztorfiu, a hős Achilles és a ravasz Odysseus, akinek naivan zseniális ötlete: a falónak Trója falai közé való becsémpészése, eldönti a hosszú háború sorsát a görögök beveszik a hősiességgel védekező Trójiát. Az igazán nagykonceptiójú kinematografiai mű egyike a legnagyobb szabású mozgóképfelvételeknek; ezer meg ezer ember szereplése teszi mozgalmassá ezt a klasszikus képet, melynek bemutatása háromnegyed órát vesz igénybe. Emellett még hat érdekes mozgókép tűzött ki műsorára az Apolló-színház, nagyobbára amerikai képeket, amelyek szűzsé és fotografiai kivitel tekintetében felülmulhatatlanok. 177

* A trójai háború. A legkolosszálisabb méretű mozgóképfénykép remeket mutatja be most szerdán utoljára az Uránia-színház. Homéros klasszikus eposzát keltette életre az olasz Itala filmgyár. Ezer és ezer ember mozgósításával csinálták meg a görög trójai háborút olyan keretben, mely életre kelti a multat, valósággá ébreszti a híres eposzt és Trója pusztulásának minden fázisa itt játszódik le szemünk előtt. Heléna és Páris szerelmének tragikus következményeit a legzseniálisabb rendezésben oldotta meg a kinematográfia. A hatalmas bástyafokokról a lent hömpölygő emberáradatra zuduló közép-vegyesztő látvány és a várkapun bevonszolt faló egy darab megelevenedett história. Trója égése a legtökéletesebben megoldott scenikai remekmű, amit idáig produkáltak. Az abszolút értékű remekmű megtekintését nem ajánlhatjuk eléggé a publikum figyelmébe. 175

Életmentés a vonaton.

(Megakadályozott gyilkosság.)

Távirati tudósítás.

Szeged, április 19.

A Budapestről Szeged felé robogó gyorsvonaton borzalmas gyilkosságot akadályozott meg egy szegedi uriaszony. Az asszony a fővárosból ment haza a szüleihez Szegedre. Egész éjszaka aludt és reggel felébredve, a vonaton levő étkezőkocsiba ment reggelizni. Öt óra lehetett mikor kijött az étkezőből. Amint az utolsó kocsihoz ért, az egyik befüggönyözött fülkéből panaszos, rimánkodó gyermekhang ütötte meg a fülét:

— Jaj édes anyukám, drága anyukám, ne bánts! Jó leszek, mindig jó leszek.

A csöppség hangja percekig ott zibongott az uriaszony fülében és gyötörte a kíváncsiság, hogy mi történhetett benn a fülkében. A folyosón tartózkodott és megszakítás nélkül odafigyelt, ahonnan a gyermek siránkozását hallotta. Néhány perccel később megnyílt a fülke ajtaja és egy dult arcú, magas, szőke nő, gyermekkel a karján, lépett ki a folyosóra. Az uriaszony minden mozdulatát figyelemmel kísérte. A nő ingatag léptekkel vonszolta magát a kocsis végéhez, ahol hirtelen elhatározással felkapcsolta azt a harmonikaszerű bórszerkezetet, amely egyik kocsit a másikhoz kapcsolja és a kis leánykát kiereszkolta a nyíláson.

Most borzalmas pillanat következett. A kis gyermek, akinek a lábacskái már kin voltak a kocsiból, rémült segítségkiáltásban tört ki. Az uriaszony a legkritikusabb pillanatban vilámgyorsan odarohant és a leánykát, aki ösztönszerűleg belekapaszkodott a bőrdalakat összetartó vasszerkezetbe, kimentette a biztos halálból. Kis kezecskéit fogva, nagynehezen felvonszolta a gyermeket és e közben az anyjával is meg kellett birkóznia, mert dühöngeni kezdett, amiért lelketlen munkájában megakadályozta.

Az esetnek gyorsan híre szaladt az egész kocsiban és többen körülvették az elszánt asszonyt, aki vérben forgó szemekkel, tajtékoz ajakkal ordította:

— Megölöm a fattyut, a nyomorult ember kölykét, ugy is hiábavaló minden, mind a ketten a Dunában leljük a halálunkat!

A dühöngőt csak nagynehezen tudták megfékezni. A kis lánykát biztonságba helyezték és a legkinosabb várakozás között érkeztek meg Szegedre. Itt állapították azután meg, hogy a gyilkos szándéku anyát Szadai Ilonának hívják. A szerencsétlen szánalomraméltó nő elmondta rémes szándékának az előzményeit is, a melyet a következőkben ismeretünk:

Szadai Ilonának évekkal ezelőtt viszonya volt egy dús gazdag vidéki bankigazgatóval. A viszony nem maradt következmények nélkül, mert négy év előtt Szadai Ilona egy leánykának adott életet. — Eleinte úgy látszott, hogy a gyermek még közelebb hozta egymáshoz a szerelmeseiket, mert az apa bőkezűen gondoskodott gyermekéről és az anyáról. Az utóbbi időben Szadai azt tapasztalta, hogy a bankár elhidegült tőle. Rosszat sejtett és három hónappal ezelőtt kis leányával együtt felutazott Temesvárról Budapestre. A bankárnak azonban nem volt inyére a dolog és több ízben kérte kedvesét, hogy térjen vissza Temesvárra. De Szadai Ilona, aki időközben megtudta, hogy a bankár jegyben jár egy előkelő budapesti ur leányával, nem teljesítette a kérését és azon fáradozott, hogy csábítója házasságát megakadályozza.

A bankár, akinek terhére volt Szadai Ilona

budapesti szereplése, a közbotrányt elkerülendő, nem akart nyilvánosan föllépni a leány ellen és összekötetései révén módját ejtette annak, hogy a rendőrség a legnagyobb titokban távolítsa el Szadai Ilonát, akivel megértették, hogy azonnal el kell hagynia a fővárost és ha jószántából nem távozik, hazatoloncolják a szülőfalujába. És hogy a boldogtalan teremtés tövises utját megkönnyítsék, átadtak neki egy csomó bankjegyet, amellyel, úgy vélték, megrontott életéért kárpótolhatják. Szadai Ilona, akarva, nem akarva, engedelmesskedett a rendőrségnek és vonatra ült gyermekével, az aranyzóke, szép négy éves Jolánkával. Hogy milyen lelki emóciókat élt át a tovaszáguló vonat egyik fülkéjében a szerencsétlen anya, arról az a rémtett ad csalhatatlan képet.

HIREK.

A braganzai herceg új váltója.

— A budapesti rendőrség kudarca. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, április 18.

A budapesti rendőrség botrányos nyomozó módszerében is szokatlan az az eljárás, amiről most kapunk jelentést fővárosi tudósítónktól. Az államrendőrség le akart foglalni egy olyan váltót, amelyet eddig senkise értékesített és nem hozott forgalomba. A föltűnő ügy részletei a következők:

Tarnóczy Vladimir volt huszárhadnagynak pénzre volt szüksége. Miután Budapesten nem bírt pénzt szerezni, egy bécsi ügynökhöz fordult, aki azt mondta, hogy szívesen szerez neki nagy összeget is, ha váltót ad és a váltón előkelő egyén neve szerepel.

Tarnóczy ekkor Ferenc József braganzai herceghez fordult és arra kérte, írjon alá neki egy váltót. A herceg ugyanis jó barátja volt Tarnóczynak abból az időből, amikor a debreceni huszárezrednél együtt szolgáltak. A braganzai herceg azt válaszolta Tarnóczynak, hogy szívesen aláírja a váltót, de figyelmezteti, hogy 6 gondnokság alatt van és így rajta sem lehet behajtani. Tarnóczy közölte ezt a bécsi pénzügynökkel, aki azt felelte, hogy azért elhelyezi a herceg aláírásával ellátott váltót. Később azonban az ügynök meggondolta a dolgot, mert tanácsot kért a herceg bécsi gondnokától, aki felvilágosította őt arról, hogy a váltó teljesen értéktelen. Ekkor a pénzügynök kijelentette Tarnóczynak, hogy a váltót nem számítoltatja le és azonnal vissza is küldte a volt huszártisztnek. Tarnóczy azóta magánál tartotta a herceg aláírásával ellátott váltót.

Nagy csodálkozására az utóbbi hetekben a budapesti rendőrségtől az a felhívás érkezett hozzá, hogy a herceg váltóját szolgáltassa át a főkapitányságnak. (A rendőrség ezt felsőbb utasításra tette, mert a braganzai hercegnek, mint portugál trónkövetelőnek, esetleg kilátása lehet arra, hogy valamikor portugál király lesz és az ilyen váltók kellemetlenek lehetnek neki később.) Tarnóczy azonban megtagadta a váltó kiadását. A rendőrség ekkor erőszakkal akarta lefoglalni a váltót. Az ex-huszárhadnagy a rendőri határozat ellen a budapesti vizsgálóbíróhoz fordult, aki úgy döntött, hogy Tarnóczy nem köteles kiadni a herceg váltóját. A vádtanács felelkezés folytán ma tárgyalta ezt az ügyet és helybenhagyta a vizsgálóbíró végzését.

— Az időjárás. Prognózis: Az időjárásban lényeges változás nem várható. Déli hőmérséklet: 19-1 C°. — Sürgönyprognózis: Az időjárásban változás nem várható.

— Kitüntetés. Budapestről jelentik: A király Felletár Emil dr. országos bírói vegyésznek sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— Greén Nándor kitüntetéséről a hivatalos lap tegnapi száma a következőket közli: A Személyem körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Greén Nándor Arad szabad királyi városi rendőralkapitányának, tiszteletbeli rendőrfőkapitányának, buzgó szolgálata elismerésül, Ferenc József-rendem lovagkeresztjét adományozom. Kelt Bécsben, 1911. évi április 6-án. Ferenc József s. k. Khuen-Héderváry Károly gróf s. k.

— Az aradi pénzügyi palota renoválása. Az aradi pénzügyigazgatóság a pénzügyi palota renoválását kérő felterjesztése most elintézését nyert. Az aradi pénzügyigazgató még a múlt év május 3-án jelentette a pénzügyminiszteriumban, hogy az épületben sürgős javítási munkák váltak szükségessé, amennyiben a gerendák egy része elkorhadt s azok kicserélése föltétlen szükséges, másrészt az épület külseje is alapos tatarozásra szorul. A felterjesztés elintézéséül tegnap leirat érkezett a miniszteriumból, amely a kérelmezett átalakításokat és tatarozást elrendeli; megengedi, hogy a pénzügyi palota helyiségeibe a villanyt bevezessék és ha szükséges, az átalakítási munkák idejére a magánlakásokat kihelyezzék. A munkálatok, amelyekre már a napokban ki fogják írni a versenytárgyalási hirdetményt, körülbelül 60—65000 koronába fognak kerülni. A pénzügyigazgató véleménye szerint ugyanis az elkorhadt gerendák kicserélésén kívül más gyökeresebb átalakításokra nincs szükség. Ellenben igen fontos és sürgős az épület külsejének átfestése. A pénzügyigazgató, hogy az egymás mellett álló középületek külseje között összhangot teremtsen, a pénzügyi palotát ugyanolyan színűre fogja festetni, amilyen a Csanádi Vasut palotája.

— A postások fizetésrendezése. Budapestről jelentik: A legutóbbi napokban a postások fizetésrendezésével kapcsolatosan egyes lapokban különféle közlemények jelentek meg, amelyek arról szólnak, hogy a postások nemrég történt fizetésrendezése a postások egy részére sérelmes, amennyiben a különböző pótlékok megszűnése folytán a rendezés tulajdonképpen esőkkenést jelent. Ezzel szemben félhivatalosan jelentik, hogy a hírek teljesen alaptalanok, mert a fizetésrendezéssel senki semmit nem veszített, hanem csak nyert. Azok a postások, akik eddig bizonyos pótlékokat élveztek, amennyiben ezek többet tennének ki mint a fizetésrendezés utáni emelkedés, azok a különbözetet havonként eddig is megkapták. A pótlékok a fizetésbe nem számították be és annak egész összegét a részjutalékkal együtt fogják kifizetni, mert a részjutalék eddig is beszámított illeték volt.

— Halálozások. Kosztolányi, alsó- és felső-kamenei Kosztolányi Béla e hó 15-én reggel 6 órakor, életének 61 ik, házasságának 32-ik'évében hosszas szenvedés után elhunyt Budapesten.

Temesvárról jelentik: Heppes Antal nyugalmazott járásbíró tegnap hatvannégy éves korában meghalt. Az elhunyt hosszú időn át volt az igazságszolgáltatás buzgó és fáradhatatlan tagja. Heppes tekintélyes jogászcsaládból született és halála őszinte részvétet keltett.

— Eljegyzés. *Török János Világosról* eljegyezte Aradon *Nachtnébel Bóskét*, *Nachtnébel Odön* és neje *Prinner Iona* bájos leányát.

— Az amerikai magyar tanszék. Megemlékeztünk arról, hogy *Apponyi Albert* gróf amerikai körútjának hatása alatt Amerikában egy magyar tanszék létesítése került szóba. Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy hír szerint ez a dolog már perfekt és meg is van az a személy, akit legközelebb megnívnek az amerikai magyar tanszékre. Ez pedig nem más, mint *Giesswein Sándor dr. pápai prelátnak*, országgyűlési képviselő, az országos nevű szociológus.

— Inzultált urlovas. *Budapestről* jelentik: Husvét hétfőjén kinos incidens történt az alagi löversenyen. Az utolsó futamban *Baich Péter* báró *Fingerhu* nevű lovával állt a starthoz. *Baich* jól jött el a starttól és még a forintos helynél is elől volt. Ott hátranézett és ekkor *Issekutz* hadnagy *Vladimir* ló hátán elhúzott mellette és *Vladimir* nyerte meg a versenyt biztosan egy hosszal *Fingerhut* ellen. A verseny lefutása után, mikor *Baich Fingerhuttal* a bírói páholyhoz ért, egy ur a korlát mellett állva, ezt kiabálta hangosan feléje:

— Marha, minek nézett hátra, elajándékozta a versenyt!

Az urlovas nem fenyithette meg izléstelen inzultálóját, mert a versenyszabályok értelmében előbb vissza kellett térnie a mázsálóhoz. De jól megjegyezte magának a sértegető ur arcát. Mikor aztán elvégezte a dolgát a mázsálónál, a dreszjére ráhuzta a huszártiszti köpenyegét és lovaglóstort vett a kezébe. Így indult a keresésére az inzultus elkövetőjének. A bárót kutató útjában vagy harminc huszártiszt követte nyomon. És bár besétálta az egész versenyteret, az ismeretlen emberre nem tudott ráakadni. *Baich* báró és suitejének felvonulása nagy feltűnést keltett a pályán és a közönség nem tudta ennek a magyarázatát.

— Betörök az ujaradi adóhivatalban. Az ujaradi adóhivatalban 16-án éjjel rejtélyes betörés történt. Ismeretlen tettesek behatoltak a hivatal helyiségeibe, de onnan csak egy állványra helyezték zárat loptak el. Ezenkívül mindent érintetlenül hagytak.

— Öngyilkos urileány. *Szekszárdról* jelentik: *Cservényi Ilonka* 22 éves viruló szép urileány tegnap reggel ágyában szívenlőtte magát és rögtön meghalt. A fiatal leány még öngyilkossága előtt való estén vidáman mulatott szülei házában nagy társasággal és egész nyugodtan tért szobájába aludni. Az öngyilkos leány levelet nem hagyott hátra és így szülei nem is sejtik öngyilkosságának okát.

— Késelés egy szál szegfű miatt. Husvét hétfőjén a *Kossuth-utca* sarkán találkoztak az öntözésből jövet *Knizse Gusztáv* kárpitos segéd, *Domonkos Bálint* lakatos segéd, *Hamza Dániel* lakatos tanuló, *Tóth János* lakatos segéd, *Ledvinka Jakab* pincér és *Sztanoj László* pincérsegéd. Ez utóbbinak a gomblyukában egy piros szegfű diszlett, akit emiatt *Tóth* felelősségre vont, mert azt hitte, hogy attól kapta a virágot, akinek ő udvarolt. Szóváltás keletkezett, melyből tetlegesség vált. Az egész társaság birokra kelt, kések villogtak meg, *Ledvinka* és *Sztanoj* sebeket kaptak, melyek azonban nem veszélyesek, mert nyolc napon belül gyógyulnak. Az utcai verekedésnek a közeli honvédelaktanyából kivonult katonák vetettek véget. A sebesülteknek *Kabdebó György dr.* nyújtotta az első segélyt. A tetteseket kihallgatásuk után *Berecz Ferenc* rendőrkapitány elbocsátotta.

— A zsinagógából. A templomi előjáróság köztudomásra hozza, hogy husvét hetedik napján, szerdán reggel az istentisztelet 9 és fél, este 6 és fél órakor kezdődik, csütörtökön *mázkir* ugy a 7 órakor valamint a 9 órakor kezdődő istentisztelet keretében lesz.

— Nagy tűz Zentán. Zentán, husvét első napján a lakosság ünnepét nagyarányú tűzveszedelem izgalma zavarta meg. Délután négy óra tájban kigyulladt a városháza zsindegyfödele. A szél gyorsan terjesztette a tüzet, a lángok viharzó erővel futottak végig az épület egész födelén és lobogva emésztették föl a tető gerendáit. Amíg a város néhány szál tűzoltója a kétségbeesett, pániktól hajtott közönséggel a városházát próbálta megmenteni, a szél áthajtotta a szikrákat a közelben álló katolikus templom födelére. Az oltás rövid idő alatt lehetetlenné vált: a városháza is, a templom is rommá égett. A városházán odaégett sok hivatalos irat, az aktahalmazok, a mérnökség térképei és műszerei elhamvadtak, csak az adóhivatal könyveit sikerült, nagy erőfeszítéssel megmenteni. A templom tetőzete is teljesen leégett és beomlott, az alázuhanó zsarátnok-eső és az elolvadt harangok érce elhamvasztotta az oltárokat, a templomi rubákat és folszereléseket.

— Öngyilkos szállodai vendég. Ma délben érkezett Aradra a motoros vasúttal *Taksás Gyula*, borossebesi uradalmi kádármester és a *Pannonia* szállodában bérelt szobát. A baloldali folyosó legutolsó szobáját, a 34-es számú vette ki és az árát azonnal kifizette.

— Kifizetem — mondotta — a szobát, mert ha valami nem jön közbe, akkor még az esti vonattal elutazom. A délután folyamán a városban járkált, hogy merre, azt senki sem tudja. Valószínű azonban, hogy Aradon lakó rokonait látogatta meg. Este hét óra tájban tért vissza a szállodába és a söntésbe tért be, ott megveszorázott. Teljesen nyugodtan, higgadtan viselkedett és senki rajta feltűnőt nem vett észre. Kilenc óra előtt vonult vissza szobájába. Öt percig tartózkodhatott a lakosztályban, amikor *Nagy István* hetes bekopogott, mert fűteni akart. Választ nem kapott és ezért benyitott a szobába, amelyben azonban egy lépésnyire sem látott, mert a szoba tele volt füsttel. Mikor ennek az eredetét kereste és a divány felől tóduló füst irányába ment, azt vette észre, hogy a 34-es szoba vendégén ég a ruha, a melléből pedig patakzik a vér. *Taksás* két golyót röpitett a mellébe és minthogy egész közel tartotta a fegyvert testéhez, a ruhája tüzet fogott. A diványon ülve lőtte agyon magát. Az egyik golyó a mellésentről visszapattant, a másik azonban halálos sérülést okozott. A hetes eloltotta a tüzet, letépte az öngyilkosról a ruhát és fellármázta a szállodai személyzetet. A rendőrséget telefonon értesítették az esetről. *Szcepkovszky* *Teofil* ügyeletes rendőrhadnagy jelent meg a helyszínen és megállapította, hogy a halál beállott. Az öngyilkos kusza irással három sorban adta tudtára a rendőrségnek, hogy ő *Taksás Gyula*, 48 éves, borossebesi uradalmi kádármester, az öngyilkosságnak a családja nem oka, adóssága nincs. Hogy miért kereste a halált, arról nem nyújtott felvilágosítást. Az öngyilkos hulláját a felsőtemető halottas házába szállították.

— Vasúti baleset. *Fiuméből* jelentik: Husvét hétfőjén *Fiuméből* három esti gyorsvonat indult Budapestre, hogy a nagyszámban egybegyűlt utasokat elszállíthassa. Az első vonat hat órakor indult el, tizenegy személyszállító kocsi-ből állt, két géppel. Az egyik gép elől volt, a másik hátul tolt a vonatot. *Fuzine* állomáson egy tolató vonatra várt a gyors. Miután ez berobogott, a vonat utnak indult. A hátsó mozdonny azonban oly erővel indult meg, hogy az előtte levő teherkocsit összetörte és kiemelte a sínek közül. A teherkocsi nekiment az étkezőnek, ahol az asztalok egymásra estek, a tányérok, poharak és az ablakok betörték. Az utasok jedten ugrottak le a büffékosiból, amely használhatatlanná vált.

— Halálközdelem az uszójában. *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Lubomirszky György* lemerbergi műegyetemi hallgató a husvét ünnepekre Budapestre jött. Ma reggel egy átlumpolt éjszaka után elment a Hungária gőzfürdőbe. Itt megismerkedett *Riesz Mátyás* aradi kereskedővel. Sorra járta az egyes helyiségeket és végül az uszodába is bepillantott. Az uszoda harminc méter hosszú és három méter mély. Nemrég nagyobbították és mélyítették meg és a nagy uszóversenyeket is itt szokták rendezni. A falakról nagy táblák integetnek: „Csak uszónak! A víz három méter mély!”

Lubomirszky nagyon megtetszett a hatalmas melence. Lement a lépcsőkhöz.

— Tud uszni? — kérdezte tőle *Riesz*.

— Tudok, mondta a fiatalember és fejest ugrott a vízbe.

Riesz nyugodtan nézte, de a következő pillanatban ijedség futotta át. A fiatalember felmerült, görcsösen kapálózott a kezeivel, nyelte a vizet és artikulátlán hang jött ki a torkán. Aztán újra elmerült, a víz összezapott a feje felett. *Riesz* rémülten nézett körül, az uszodában kivüle nem volt senki. Az uszómester, akinek kötelessége, hogy állandóan ott tartózkodjék az uszodában, nem volt látható. A kereskedő felszakította az ajtót amely előtt két fiatalember állott. *Waldbauer Henrik* és *Bukov János* erőművészek, a *Beketov* cirkusz tagjai. A kereskedő gyorsan odafordult hozzájuk:

— Uraim segítsenek! Egy fiatalember fuldoklik az uszodában.

A két artista berohant az uszodába, ahol a szerencsétlen technikus görcsösen fuldoklott. *Waldbauer* bevetette magát az uszodába és megragadta *Lubomirszky* karját. A másik pillanatban mindketten elmerültek. A műegyetemi hallgató ugyanis, amikor embert érzett a közelében, görcsös erővel belekapaszkodott *Waldbauer* nyakába és a víz alá rántotta. Ekkor a másik artista látva, hogy társa is életveszélyben forog, szintén beugrott a medencébe. Együttes erővel sikerült néhány pernyi küzdelem után kimenteniök *Lubomirszkyt*, aki ajultan terült el az uszoda padlózatán. A fürdőben nagy riadalom támadt. Orvosért telefonáltak, akinek sikerült rövidesen életre kelteni a lemerbergi technikust. A szédülő, elgyengült fiatalembert kocsira ültették és a *Royal* szállodába vitték, ahol a lakása volt.

— Összeomlott ház. Hétfőn reggel az aradi cigánytelepen egy ház összeomlott. Szerencsére a természet sokkal tapintatosabb, mint a hatóság és a gyönyörű tavaszi időnek köszönhető, hogy szerencsétlenség nem történt. A házban nem tartózkodott ember, mikor annak teteje bedőlt, a viskó lakói az utcán voltak és így bajuk nem esett. De nem sok idő telik el, majd sorra ilyen épületes eseményről kell beszámolnunk. A tanács ugyanis megtiltotta, hogy az esendő, omlófélben lévő putrikat a tulajdonosok kijavítsák és inkább eltűri, hogy földönfutóvá válják ez a röghöz ragaszkodó, megszelídült szorgalmas nép. Ez is közgazg atás, de nagyon hasonlít az egyszeri hidpróba-hoz. Ezelőtt százesztendővel egy városkában fahidat építettek. Mikor elkészült, a mérnök jelentette a polgármesternek és kérte, tartsa meg a hidpróbát és rendelje el a terhelést.

— Mit rakjunk a hidra polgármester ur? — kérdezte a mérnök.

— Rakasd tele zsidókkal. Ha nem szakad le, jó, ha leszakad még jobb.

Remélhetőleg nem ezek az elvek irányítják Aradváros tanácsát.

— Discretió mellett azonnal és olcsón készítenék mindennemű írásmunkát és sokszorosítást *Ziffer Sándor* írógépvállalata *Forray-utca*, gr. *Hunyady-palota*. 688

— Letartóztatott leánykereskedő. Hódmezővásárhelyről jelentik: Czako János vásárhelyi gazda szép leányát, Juliskát egy ismeretlen asszony elcsalta és vonaton megszöktette. Atyja, midőn megtudta, a lélekkufár asszonyt üldözőbe vette és tegnap Berettyóújfalun megtalálta. A csendőrség az asszonyt Dajka Erzsébet személyében elfogta. Az egész Alföldet behálózó leánykereskedő szövetkezet nyomára jöttek, amely a leányokat Romániába szállította. Czako Juliskát atyja hazaszállította.

— Farsangi házasságok Aradon. A városi anyakönyvi hivatal adatai szerint az idei farsangon „kitűnő szezonja” volt Szondy páternek. Jobb mint tavaly, mert a forgalom emelkedett és 6 ez évben több embert vezetett abba a bizonyos révbe, melyet boldognak, biztosnak, esendésnek és védettnek neveznek a költők — a nőilen poéták. Míg 1910-ben 79 pár jelent meg előtte, hogy házasságra lépjen, addig ez évben 93, tehát tizenegygyel több. És ez elég jelentős szám, ha az utolsó népszámlálási csalódásra gondolunk. A vőlegények táborában volt 3 elvált és 11 özvegy, akik másodszor is magukra vették „Himen rózsálcáit”, míg a menyasszonyok közül 6 özvegy és 5 elvált házassult újra a farsangon. A legfiatalabb vőlegény 22 éves a legöregebb 66 esztendő volt. A menyasszonyok ugyan sohasem öregek, de azért akadt köztük egy aki 56 éves, a legfiatalabbak 16 esztendősek. Kettőn voltak oly „szerencsések”, hogy 16 tavasszal szép vállukon már főkötő alá jutottak, 19 éves menyasszony volt 16 és 21 éves 12. Vállások szerint csoportosítva a következő statisztikát kapjuk az idei farsangról: R. kat.—r. kat. 36, g. kel.—g. kel. 15, r. kat.—ref. 14, r. kat.—izr. 2, g. kat.—ág. h. ev. 1, r. kat.—ág. h. ev. 5, izr.—izr. 9, ág. h. ev.—ág. h. ev. 1, ref.—ref. 1, g. kel.—r. kat. 2, g. kel.—ref. 2, ág. h. ev.—ref. 2, g. kat.—g. kel. 1.

— Baleset. Szénássy Ádám államvasuti kaulauz tegnap délelőtt olyan szerencsétlenül esett le Radnán az egyik robogó vonatról, hogy életveszélyes sérüléseket szenvedett. Az aradi mentők mentek ki érte és beszállították az aradme gyei kórházba. A szerencsétlen ember amint átkart menni az egyik kocsiról a másikra, akkor zuhant le.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban a hó 16-én a következő születéseket, halálozásokat jelentettek be és házasságot kötöttek: Született: Szép Mihály sütőnek István nevű fia. Mészáros Mihály vasutasnak Julianna nevű leánya. Rácz Orbán kocsisnak Erzsébet nevű leánya. Kalmár Endre vasuti tisztviselőnek Tibor nevű fia. Basch József kovácsmesternek Jenő nevű fia. Szabó Elemér sütőnek Emil nevű fia. — Meghalt: Karagyena Sándor 6 éves fia. Özv. Somogyi Frigyesné 49 éves cseléd. Özv. Naszt Lajosné 66 éves magánzónó. Popovics Ilona 1 éves leány. Özv. Román Györgyné 67 éves magánzónó. Grieshaber Manó 64 éves vegyeskereskedő. Mucsi János 13 éves kályhás tanonc. — Házasság nem fordult elő. — Született a hó 18-án: Pollák Ferenc magánhivatalnoknak József nevű fia. Bilkei Béla posta- és távirda s. ellenőrnek Anna nevű leánya. Mócz János asztalosnak János nevű fia. Kiss Béla cipésznek István nevű fia. Szép Sándor déligyümölcskereskedőnek József nevű fia. Meghalt: Gényi György 54 éves cigányzenész. Turk István 44 éves napszámos. Csigorean Demeter 29 éves napszámos. Szabó Pál 17 éves tanuló. Nádor József 25 éves gépészmérnök. Zachár Pál 82 éves asztalos. Laczkó Mitru 4 éves fiú. Házasságot kötött: Cótok Illés asztalos Tettik Stefániával. Angyalati Tivadar kereskedő Németh Arankával. Béli József cipész Kajtor Erzsébettel. Schwartz Sándor nyomdász Bardocz Ilonával. Kovács Mátyás napszámos Kovács Rozáliával. Kiss József vasuti munkás Krizse Rózával. Fonyó Dávid körálatörvos Tröster Szidóniával.

— Legujabb női bőrtáskák, oldal, szivar és pénztárcák, nagyobb és kisebbzerű uti bőröndök és mindennemű sportcikkek olcsó árban lesznek árusítva Kramarovits József bőröndös üzletében, Szabadság-tér 3. Javításokat szak-szerűen eszközöl. 1927

— Birtokcsere. A héten Aradon ezek a birtokváltások történtek: Özv. Robb Károlyné eladja Knézieh Károly-utca 10. számú házat 10.000 koronáért özv. Gubenyácz Andornénak.

— Özv. Krauszné szül. Tenczlinger Mária eladja Pécskai-ut 1. számú házat 32.000 koronáért Izsák Ignácz és nejeének. — Özv. Faragó Istvánné eladja Széchenyi-utca 7. számú házat 48.000 koronáért Faragó Gyulának. — Steiner József eladja az Orczy-utca 3. számú házat 10.500 koronáért Fejes Imre és nejeének. — Kardos Pál és neje eladják a Választó-utca 28. számú házat 5700 koronáért Keleti Bódog és nejeének. — Steiner József eladja a Ferdinánd-utca 1. számú házat 70.000 koronáért Hann Alajosnak. — Ujvidéki szerb nemzeti színház-alap eladja az Arpád téri 3. számú házat 28.081 koronáért Róth Izidor és nejeének.

— Neje bágyadt és nem oly életvidám, mint azelőtt? Talán leküzdhetetlen fáradságot érez, betegségből, vagy megerőltetésből kifolyólag. Szerezzen be részére egy üveg Scott-féle Emulsiót, mely gyógyszerkamájából, méz és nátron hipofoszfátok hozzáadásával készül, még pedig minél előbb, míg állapota rosszabbra nem fordul. On meg lesz lepve, hogy milyen hamar nyeri vissza előbbi üdeségét. A legtisztább és leghatékonyabb alkatrészekből készített és a maga nemében páratlan Scott-féle eljárás által izletessé és könnyen emészthetővé tett Scott-féle Emulsió megbízható szer az egészség biztosítására, új erők és életkedv szerzésére.

— Meglepő olcsó áron árusítja tulzsfolt raktár folytán összes művészi képeslevelező-lapjait Kerpel Izó könyvkereskedése. Nagyobb mennyiségű a cég külön árkedvezményt nyújt. 1727

— Ridikül, kezitáskák, ujdonságok, bőröndök, sportcikkek, tenniszverők, labdák és hálók, futball, fűlelabda, sétabotok, illatszerek, kölni vizek, hajvizek, fogporok, mosdószappanok, kefe, fésű és pipere árak legnagyobb választékban és legolcsóbban kaphatók Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrassy-tér 15. 228

— Francia likörök megbízhatóbb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér volt és Weisznál. 1450

Színházi pletykák.

(Fővárosi levél.)

Budapest, április 18.

(A pirostojás.) Ilyenkor ünnepek után rendszeren az elmúlt napok eseményeiről, élményeiről folyik a szó a színházi társalgókban. És természetesen se vége, se hossza nincs az évődéseknek, az ugratásoknak. A pályatársak rendszeren nagy találékonyságot fejtenek ki olyan epizódok előadásában, amelyekon jókat mulatnak egyik-másik kollegájuk rovására.

A mindig jókedvű Rátkai Marci mesélte el hétfőn este az öltözőben, hogy a locsolásra való előkészület micsoda nagy gondot okozott a színház egyik kis színésznőjének. Az ifjú hölgy nem valami nagy fizetésű tagja a színháznak, hanem ez nem gátolja őt abban, hogy a legnagyobb eleganciát ne fejtse ki és főúri kényelemben ne éljen. Most azonban, hogy a husvét közeledett, elkezdett panaszkodni egy kollegánőjének:

— Borzasztó, menyui pénzembe kerül a husvét! Hozzám többen föl fognak jönni öntözni és én mindenkinek kénytelen vagyok egy rendkívül értékes, kézfestéssel díszített pirostojást ajándékozni.

— Csak nem sajnálsz a pénzt, — felelte a másik színésznő — hiszen számodra ez a legjobb befektetés. Minden pirostojásból neked fog kikelni — nem egy tyuk, hanem egy toilette, ékszer, kalap, sőt talán még egy automobil is...

(Matematika.) A Nemzeti Színházban pénteken lesz a bemutatója Wied Gusztáv $2 \times 2 = 5$ című darabjának. Azok, akik a pompás darabot ismerik, tudják, hogy a siker szinte bizonyos és az előadás is egyike lesz a szezon legérdekesebb produkcióinak.

A premier sikerének esélyeit latolgatták tegnap a $2 \times 2 = 5$ szereplői és általános volt a vélemény, hogy lesz siker és nagy siker. Csak egy javithatatlan szkeptikus, akinek különben nincs is szerepe ebben a darabban, mondott különvéleményt:

— A darabnak nem lehet sikere! — jelentette ki apodiktikusan.

— Olyan bizonyos ez? — kérdezték erre többen egyszerre.

— Bizonyos? De mennyire bizonyos. Mit mondjak: olyan bizonyos, mint az, hogy kétszer kettő — öt.

(Elegancia.) Tanay Frigyes különös jubileumot ült az Utánam premiérjén: erre a premierre csináltatta a tizedik frakkját, azóta, hogy a Vig-színház tagja. Tíz frakk nem kis dolog és a művész joggal dicsekedhet vele:

— Lássátok: ez is azt bizonyítja, hogy én vagyok Budapesten a legelegánsabb színész!

— Szó sincs róla, — felelte erre egy kollega — te is rendkívül elegáns vagy, de van nálad még egy sokkal elegánsabb színész is, X. barátunk. A multkor végigsétált a korzón és nemcsak az összes nők fordultak meg utána, ami még semmit sem jelentene, hanem az összes férfiak is...

— Na, látod, — felelte erre lenézéssel Tanay — éppen ezért nem elegáns...

**A nagyságos Asszony
fehérműje**

mindig vakító fehér és tiszta marad, ha haldrozottan kívánja, hogy annak mosáshoz Matuszappan használják. A Matuszappan még a legfinomabb szöveteket sem támadja meg, szelvéseket és színes hímzéseket, színeit élénkíti, frissebbé ugyszólván ugó varázsolja. Egyedül haldrozással gyapjú, szelvé, csipke és hímzés fehérműje mosáshoz a Matuszappan (Smidt szelvé haldrozappan).

6635

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kíméletlen. Valóban kíméletlenség ilyesmit beküldeni.

K. Sikerült.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Fajtehenek kiosztása. Holnap délután négy órakor tartja első ülését Lócs Rezső gazdasági tanácsnok hivatalában az a bizottság, melyet a törvényhatóság az erzsébetvárosi gazdák segélyezése ügyében küldött ki. A bizottság holnap állapítja meg ama gazdák névsorát, akikért a város garanciát vállal a Gazdasági Egyesülettel szemben.

— Gyáriparosok választmányi ülése. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének Aradi Fiókja folyó évi április hó 21-én, pénteken, délután fél öt órakor, az aradi Kereskedelmi és Iparkamara székházának (gróf Apponyi Albert körút 11. szám) tanácsstermében választmányi ülést tart, amelynek tárgysorozata a következő: 1. Elnöki bejelentések. 2. A szervezkedés további munkálatainak a megbeszélése. 3. Ipari munkaházak építése. 4. Földgazdaságok Aradon és vidékén. 5. Nők éjjeli munkájáról szóló törvényjavaslat tárgyalása. 6. A vármegyei közutak kiépítése és jókarban tartása. 7. Képviselet a Szövetség április 23-iki közgyűlésén. 8. Indítványok.

Végladás! 1258 **Csak rövid ideig!** **Végladás!**
Konyhaberendezési és háztartási cikkekben **Üzletfelosztás végett alkalmi vétel.**
gyári áron jóval alul. **Alkalmi bevásárlási forrás.** **Műhelyem és jégsekrény nagy-**
KOHN JÓZSEF bádógos, vízvezeték beren- **Arad, Minorita-** **raktáram tovább fejlesztve.**
dező és jégsekrény gyár **palota.** **A r a d, Batthyányi-utca 32. szám.**
Telefon szám 388.

VITA FORRÁS
SOSKÜT VÁSÁRLAT

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek
 köszvény, hólyag- és vesebetegnek.
 Félpohár VITA-forrás a gyomorgéget azonnal megszünteti.
 A vállalat tulajdonosa: 1556
 „CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság
 Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-12.
 Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.
 Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerüzletben.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, apr. 18.

Végre olyan időjárás köszöntött be, amilyent már régen vártunk és a milyenre a vetéseknek szükségük van.

A gabonaüzlet irányzata rendkívül szilárd.

Eladásra került:

500 mm. buza	11.00—11.10
400 mm. tengeri	5.00—5.10
Zab	7.50
Arpa	7.60
Rozs	7.30

Az árak ötvenkilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 18

Amerika 2-ét olcsóbb. Kínaiat, vételkedv gyenge, 6 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Dél	2 órai
	sárlat	sárlat
Buza 1911. áprilisre	12.47—12.48	12.50—12.51
Buza 1911. májusra	12.14—12.15	12.19—12.20
Buza 1911. októberre	10.90—10.91	10.96—10.97
Rozs 1911. áprilisre	8.95—8.96	9.18—9.19
Rozs 1911. októberre	8.63—8.64	8.67—8.68
Tengeri 1911. májusra	5.87—5.88	6—6.01
Zab 1911. áprilisre	9.65—9.66	9.73—9.74
Zab 1911. októberre	7.45—7.46	7.45—7.46

A Temesvári Lloyd-Társulat
 terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Apr. 18

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10.75—10.85
76	10.85—10.95
77	10.95—11.05
78	11.10—11.15

Buza (Temesvári korek. ár):

76 kilogrammos	10.70—10.75
Rozs	7.50—7.60
Arpa	7.60—7.70
Zab	8.00—8.10
Tengeri(ul)	5.25—5.30

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Apr. 18. —

Magyar aranyáradek 4%	111.20
Magyar koronaáradek 4%	91.45
Magyar koronaáradek 2 1/2%	80.50
Mag. földt. herm. kötvény 4%	92.75
Magyar állam-herm. kötvény	94.—
Magyar nyereségnyersorsógy kölcsön	222.50

Fixassab. és szegedi sorsógy kölcsön	158.—
Csehrák járadék papírban	92.80
Csehrák járadék esztibe	98.25
Csehrák járadék aranyban	115.25
Csehrák koronaáradek 4%	92.85
1860. évi csehrák államsorsógy	162.—
Csehrák-magyar bankrészvény	19.20
Magyar hitelbank-részvény	824.75
Csehrák hitelintézet részvény	653.15
Csehr.-magy.-államvasuti részvény	757.50
10 frankos arany (Napoleonkor)	19.—
Német bizodalmi márká	117.27 1/2
London vista	239.90
Páris vista	94.75
10 márkás arany	22.48

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem

— Apr. 18. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 160—170 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 171—174 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertésdétet: Apr. hó 13. napján volt készlet 20969 darab, apr. 14. napján felfújtatott 353 darab, apr. 14. napján elszállított 149 darab, április 15. napjára maradt készletben: 21164 darab.
 A hizott sertés árát irányzata csendes.

Felelős szerkesztő
BOLGAR LAJOS

NEMZETI SZINHÁZ.

Szerda, 1911. április hó 19-én:

B bérlet

B bérlet

BABUSKA.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írták: Stein és Willner. Zenéjét szerelte: Fall Leó. Fordította: Gábor András. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Mme Prunier	Zalay Margit	Talmi	Heltai Jenő
Yvette	Diosey Nusi	Plébános	Kahler K.
Márk	Polgár S.	Poche	Rozsnyói I.
Tiberius	Huszá. K.	Daudelon	Szabó Lajos
Buffon	Vass Jenő	Levasseur	Tilgerné
Rosalilla	Sz. Rontay B.	Merlinné	Lászi Etel

Kezdete este 7 és fél órakor.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma szerdán, 1911. április 19-én:

1. Meszofénykép-újítás. A hét világeseményei a helyszínen készült meszofényképfelvételekben. Az Apolló-színház állandó műsor-száma. — 2. Az elcsérelt szerepek. Komikus kép. — 3. Aki önkéntelenül lett apa. Dramai életkép. — 4. Egy eltépett levél miatt. Bohózat. — 5. A trójai háború. Történelmi dráma 2 felvonásban. — 6. A legyekkedő Frici. Kacagató bohózat.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-5. hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Az előadások délután 6, 8 és 9 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Saját zenekar.

Műsort ingyen kapni a jegyszédőknél.

Ruhátár. — Buffet.

URANIA

mezőfénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szerdán 1911. április 19.

1. Hogyan fizessük adósságainkat. Humoros. — 2. Mürzsteg. Természet után. — 3. Jupa-Culottes leányok a nád-rágban. Komikus. — 4. Kina. Természet után. — 5. Nie Winter és a hamispéngyártók. Mulatságos. — 6. Hogyan lesz a virág. Természet után. — 7. A trójai háború. Paris és Helena. Ókori történet 2 felvonásban 16 jelenetben.

Előadások d. n. 6 órától kezdve.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

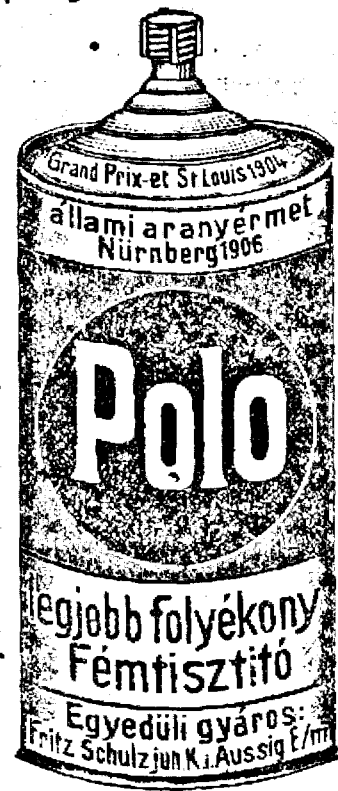
Az előadásokon a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara játszik. — Gukráda.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTÉR.*

Kérjen Polo

Bádópalackok csak a törv. védett-csepp-megtakarítási-berendezéssel

Mindenütt kapható

Kérjen ingyenpróbát

6979

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

SALAMANDER

cipők elárusítása.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők aradi kizárólagos egyedárúsítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet. **Egységárak:** Hölgyek és urak részére ... .. 16 K. 50 f. luxus kivétel 20 „ 50 .

Telefon 312. sz. **WEINBERGER JÁNOS, ARAD** Telefon 312. sz.
ELSŐRENDÜ CIPŐÁRUHÁZA. TESSÉK A KIRAKATOT MEGTEKINTENI

Stern Cecilia

kész női és gyermekruha üzlete

— Arad, Forray-utca 2. szám. —

Hölgyközönség figyelmébe!

Bredeti páriai modellek érkeznek hetenként kétszer, **dus választékban nő trotteur és leány** 1678.

kalapok

jutányos árban. — Mindennemű átalakításokat elfogadok. Gyászkalapok azonnal készíttetnek. — Szives pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Maison Ritscher

Salacz-utca I. II. emelet.

Keresünk azonnali belépésre

fa, gabona és cirok-kiviteli üzletünk részére kellő képzettséggel bíró magyar, német nyelvet értő gyakornokot. Magyar, német nyelvű ajánlatokat kér 1717

Grosz J. és Társa

Magyarbánhegyes (Csanád m.)

5964—1911. kh.

Hirdetmény.

2575-VII. d. 1911. b. m. számú körrendelet.

A mesterséges édesítő anyagok (saccharin stb.) forgalma.

A saccharin a Magyar Gyógyszerkönyvnek az 1909. évi 147, 140. B. M. számú rendelettel kiadott III. kiadásába a X-tel jelzett szerek közé vétetvén fel és kiszolgáltatására az ezekről szóló rendelkezések lévén irányadók, a saccharin és saccharinkészítmények, agyszintén más hasonló édesítő szerek forgalmát szabályozó

41.272 — 1898 számú B. M. körrendelet a kereskedelemügyi és a pénzügyminiszter urakkal egyetértően hatályon kívül helyezett, és a következők lettek elrendelve.

1. Mesterséges édesítő anyagokat (saccharin stb.) akár hazai, akár ausztriai gyárból csak az szerezhethet be, akinek erre engedélye van.

Az engedély esetenként, előzetes kérelemre és a 99272 (1910) pénzügyminiszteri rendelet értelmében csak gyógyszerészeknek és vegyszer- s anyagáru-nagykereskedőknek a folyamodók lakhelye szerint illetékes másodfokú közigazgatási (egészségügyi) hatóság adja. Ezen engedély alapján legfeljebb öt kilogramnyi mesterséges édesítő anyag (saccharin stb.) szerezhethető be, kivételesen nagyobb szükséglet esetén az engedély a belügyminisztertől kérendő.

Az engedélybe a következő adatok foglalandók: A küldő neve és lakása, a küldemény száma és megjelölése, nyers sulya, a mesterséges édesítő anyag tiszta sulya és alakja, az átvevő neve, lakása és foglalkozása.

A beszerzésre jogosultak a küldemény átvételét beérkezése után, a beérkezés idejének, a küldő nevének, a csomagolás nemének, az édesítő anyag tiszta sulyának, alakjának bejegyzése mellett megfelelő lajstromba vezetni és az átadási vevényt a lajstromhoz csatolni kötelesek.

A beszerzésre jogosultak a megrendelt mesterséges édesítő anyagot kizárólag Magyarországon, illetőleg Ausztriában hozhatják forgalomba.

A beszerzett mesterséges édesítő anyagnak Magyarországból Ausztriába való kivitelére, illetőleg Ausztriából Magyarországra való behozatalára külön engedélyt kötelesek szerezni az illetékes másodfokú hatóságtól, amely azt a belügyminiszternek bejelenti, az engedély megadásával egyidejűleg.

2. Mesterséges édesítő anyagnak élelmi szerek és italok iparszerű előállításához való használata, agyszintén mesterséges édesítő anyagokkal édesített élelmicikkek és italok tartása s áruba bocsátása a következő kivétellel tilos.

3. Élelmiszerek előállításával foglalkozó iparosok, akik mesterséges édesítő anyagokkal édesített élelmicikkek készítésével és árusításával kívánnak foglalkozni, előzetesen engedélyt kérni kötelesek az elsőfokú közigazgatási hatóságtól és pedig annak a vegyszer-és anyagáru-nagykereskedőnek megnevezése mellett, akitől mesterséges édesítő anyagot (saccharin stb.) beszerezni szándékoznak.

Az elsőfokú közigazgatási hatóság tiszti orvosának véleménye

Ajánlja a vásárló közönség szives figyelmébe

saját készítményü legdivatosabb női bluz,

pongyola, alj és kosztümeit,

melyek állandóan dus választékban, legolcsóbb árak mellett kaphatók.

Mértékutáni rendeléseket gyorsan és izlésesen készítik. Gyászu ruhák 4 óra alatt készülnek. 1296

alapján és a viszonyokra való tekintettel állapítja meg a negyedévenként felhasználható édesítő anyag mennyiségét és az engedélyt a folyamodó iparosnak a kiszolgáltatható mennyiség feltüntetésével adja meg.

Mesterséges édesítő anyagok (saccharin stb.) hozzáadásával készített élelmicikkek csak azoknak adhatók el, okuk kifejezetten olyanokat kérnek.

Az elárusító helyiségekben a szóban lévő cikkeket egyéb áruk tartására szolgáló álványoktól (polcoktól) elkülönített helyen kell tartani, és a vevőknek csak olyan borítékban vagy edényben kell kiszolgáltatni, amely szembetűnő és el nem törölhető módon „saccharinos cikk” megjelölésével van ellátva.

4. Vegyszer- és anyagáru-nagykereskedők mesterséges édesítő anyagot gyógyszerészeknél kívül csak olyan iparosoknak szolgáltathatnak ki, akik erre való jogosultságukat az előző pontban foglalt módon az elsőfokú közigazgatási hatóságtól kiállított és névre szóló engedéllyel bizonyítják.

A vegyszer és anyagáru-nagykereskedők az eladott mesterséges

édesítő anyagok mennyiségéről külön jegyzéket tartóznak vezetni, amelybe a vevők nevét, az eladás idejét és az eladott szer mennyiségét és alakját bejegyezni kötelesek.

5. A jelen rendelet megszegése kihágást képez, és 15 napig terjedő elzárással s 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntendő.

Arad, 1911. évi március hó 31-én.

Sariot.
főkapitány.

Szöllőkötöző-fonal

karikás- és zöldhajtás kötéshez

eredeti minőségben a legjutányosabb árban kapható:

az Erdélyi- és Bácskai Iparáru Raktár

Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél 1484

Andrássy-tér 6. (Verbos ház.)

Használjon Nagysád Földes-16le

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépségítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőrazonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, szirtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

— ARA 1 KORONA. —

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

1565

Uj czipő üzlet!

férfi, női és gyermek czipő kész raktár, mérték utáni megrendelések, czipő felsőrész készítése, tűzése

1318

KLEIN JÓZSEF-nél

ARAD,

Petőfi-utca sarok.

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEFszőlővesző és szőlőoltvány termelő
Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szíves tudomására hozni, hogy ez évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajtisza, dus gyökérzetű bor és csemegefajta

SZŐLŐOLTVÁNY

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővesző körül eladágra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

4101 Winkler József,
Arad, Batthyány-u. 13.**Molnár Antal**

épület- és bútoreasztalos

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház.)

Elvállalja minden e szakba végző munkák készítését, ugymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész bútorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal 3951

Molnár Antal,
épület és bútoreasztalos.

Jó erkölcsű fiú tanulóknak felvétetik.

A borosjenői**vasuti kázinó**
elszámolásra kiadó

1000 korona

óvadék mellett.

Esetleg teljesen

átadó vagy eladó

junius 1-ére. Bővebbet

Genáth Soma
tulajdonosnál Borosjenő.**Alkalmi vételek**
és eladások**ékszerárnyakban**

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárnyára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulákarany és ezüstneműk, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereztetnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Ajánljuk a tavaszi idény alkalmából a vásárló közönség szíves figyelmébe legjobb minőségű és legdivatosabb

saját készítményű

uri, női és gyermek
cipőinket

szolid szabott árak mellett.

Kiváló tisztelettel

1368

Aradi Cipészek Termelő Szövetkezete
mint az Orsz. Központi Hitelszövetkezet tagja.
Arad, Szabadság-tér.

Telefon: 474.

„Piros csizmához.”

Fajtisza riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, dus gyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokatsima valamint riparia portalis szőlőveszőket ajánl
gyökeres és elsőrendű minőségben**HÁMORY-GAZDASÁG****szőlőoltvány-telepe, ARAD.**

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

Nélkülözhetetlen háziszer**„Doré” sósborszesz.****A Doré sósborszesz** az összes használatban levő sóborszeszek közül a legjobb hatásúnak bizonyult.**A Doré sósborszesz** kitűnő eredménnyel használható mint bedörzsölőszert, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szükségesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, lábfej, oldalszarás, hátfájás és csúszos fájdalmaknál. 421**Belsőleg:** 20-40 cseppet cukorra csepeentve kitűnő fájdalomcsillapító és gyomorerosítószert.

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárnyában,

továbbá: Ring Lajos gyógyszerárnyában és Vojtek és Welsz drogeriájában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

Gőztéglagyár**Mikelaka.**

Tulajdonos

Pollak Sándor

Iroda: Erzsébet-körút 37.

976 Telefon: 55-515.

6990-1911. kh.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy folyó évi április hó 18-tól kezdődőleg minden második héten kedden a Sz. Péter téri iskolában, csütörtökön a Weitzer János és az Imre-utcai iskolában az oltás köteles gyermekek beoltása kezdetét veszi. A közbeeső hét megfelelő napjain az előző héten beoltott gyermekek ugyonoda és ugyanazon oltó orvoshoz revisióra elhozandók.

Felhivatnak mindazon szülők, a kiknek oltás köteles gyermekeik vannak, hogy azokat az idérvények átvétele után az idérvényben megjelölt helyen oltásra hozzák el s a következő hét ugyanazon napján vizsgálatra állítsák elő, mert ellenesetben az 1881. évi XXII. t.-c. 11. §-a értelmében 2 koronától 100 koronáig terjedhető, ismételt mulasztás esetén 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak sújtani, mely pénzbüntetések behajthatatlanság esetén megfelelő elzárásra változtattnak át.

Arad, 1911. évi április hó 18-án.

Sarló,
főkapitány.

Nagy mérlegjavító műhely.

HAMMER
ZSIGMONDlakatos-, varrógép-, kerékpár- és mérleg-üzlet
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.

Készít minden e szakmába vágó javításokat olcsón és pontosan. Mérlegek hi elcsitását olcsón és pontosan eszközölk. Mérleg javításokat és átalakításokat vidéken is árkülönbség nélkül vállalk. Varrógép és kerékpárak jutanyos árban kaphatók. 1057

Telefon 370. Telefon 370.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-léle**

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb. 421

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagاناتok

elmulasztására. fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.“

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Legjobb fekete Hajfestő

a „MELOGEN“ Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára **2 korona.**

Kitűnő amerikai gummi

a „NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrásy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

NE FOGADJON EL MA-A-ÁST!

CSAK ÓRIÁS
FEDAK-
CIPOKRÉMET
30 FILLÉRÉRT

Gyors és pontos kiszolgálás!

MÜLLER J. ÉS FIA

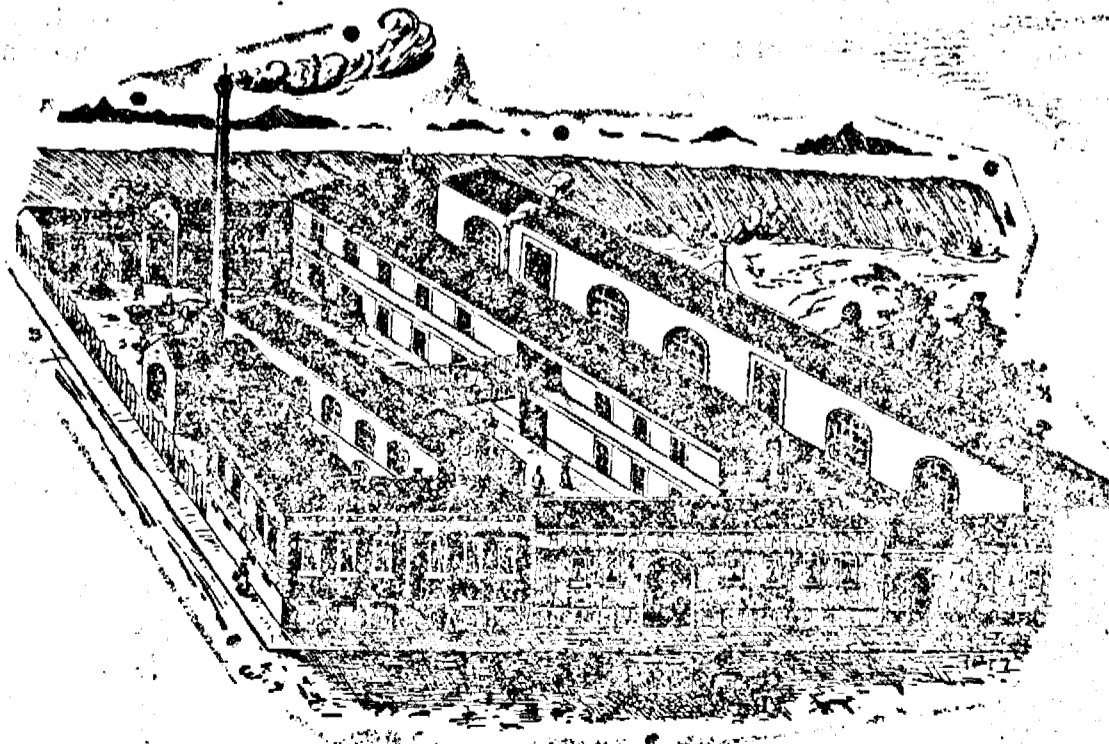
ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosógyára

Aradon, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 38—40—42.

Alapított: 1858.

Telefon szám 459.

Mindennemű férfi és női felöltőket és ruhákat egészben fest, vagy vegyileg tisztít.

Ingeket, gallérokat, kézelőket tisztíthat.

Helybeli gyűjtőtelepek: JÓZSEF FŐHERCEG-UT 11. SZ., FORRAY-UTCA 20. SZ. ÉS ASZT
Vidéki gyűjtőtelepek: DÉVA, BRASSÓ, GYULAFEHÉRVÁR, SEGESVÁR, VAJDAHUNYAD ÉS

Szíves pártfogást kér kész

Postaküldemények gyorsan és pontosan

Rendkívül olcsó árak!

Rendkívül olcsó árak!

Telefon 789. Telefon 789.
Közeledünk a költözködéshez
 valaki tiszta lakást óhajt az forduljon bizalommal
Lovas Károly
 lakás és ablaktisztítóhoz, 333

aki elvállal parkettás szobák, ablakok, kilincsek és szőnyegek tisztítását. Téli ablakok leszedését, zsaluk felrakását.
 Telefon 789. Lakás: Mihály-u. 86b.

Budapesti irodánk részére egy ügyes
ÉPÍTÉSZT
 vagy elsőrendű
rajzoló
 keresünk.
 1758
Fodor és Reisinger.

Legelőnyösebb alkalmi vétel:
 Egy előkelő szalonberendezés és ebédlő butorai kevéssé használat után igen előnyös árért árusítatnak
 Bővebbet: Ferdinánd-utca 4. sz. alatt, a házmesternél. 1758

Egy ügyes
kifutó fiú
 nyomdánkban
felvétetik.

7592-911.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa ezennel közzhírré teszi, hogy a Fiumei cs. és kir. haditengerészeti akadémiában az 1911-1912. iskolai év kezdetén több egészen ingyenes és féldíjmentes kincstári, illetőleg fizetéses és alapítványi hely fog betöltetni.

A részletes felvételi feltételek a városi katonai ügyosztályban betekinthetők.

Arad, 1911. április 8.

A városi tanács

AKI
 zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 30 fillérért egy üveg 1524
Rumkivonatot.
 Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.
 Kizárólagos raktár:
Földes Kelemen
 gyógyszerésznél

Köztudomásu ma már,

hogy ruháinkat és fehérműnket festés, tisztítás és vasalás végett nem kell Budapestre vagy Bécsbe küldeni, mert Aradon épp oly gyorsan és pontosan készíti el a József főherceg-ut 9. szám és Wesselényi-utca 35. szám alatt levő

kelmefestő, vegytisztító és fehérmű gőzmosó intézet

ahol minden szakba vágó munkák elvégzése a figyelmes kiszolgálás mellett a legolcsóbb árért számíttatik. Különösen nagy gond fordítatik **structollak, csipkék** festése és tisztítására. Szíves pártfogást ker

Zsunkán Jenő.

Vidéki megrendelések azonnal és pontosan elvégeztetnek.

9638/1911. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság pályázatot hirdet a Krassószörény megyében fekvő Bodófalva községben az állami iskola kibővítéséhez egy új tanterem és egy szolgálakás építésének vállalatba adására.

Előszámított költség 11268 korona 84 fillér.

A zárt írásbeli versenyárgyalás Aradon, a kincstári államjóságigazgatóság hivatalos helyiségében 1911. évi május hó 15. napján délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Ajánlattevő az ajánlott összeg öt (5) %-ának megfelelő készpénz, vagy elfogadható értékpapirokból álló bantpénznek valamely kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló nyugtával felszerelt, ivenkint 1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő felírással ellátott írásbeli ajánlatot tartozik benyújtani, amelynek tartalmaznia kell ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ő az árajtési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti.

Az ajánlatban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó.

Ajánlatok az aradi m. kir. állami jószágigazgatóságnál május hó 15. napján délelőtt 10 óráig nyújthatók be, a hol a tervrajz, költségvetés és a feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Eikészt, utóajánlatok, vagy táviratok nem fognak figyelembe vétetni.

Aradon, 1911. évi április hó 12-én.

M. kir. állami jószágigazgatóság.

1769

Utánnomás nem díjaztatik.

Építők és építésszek figyelmébe.

Alkalmi vétel és eladások
 építők, rövid épületfa 1.50-2.00 mtrig. 15 mtrig 20 kor-ig és hosszabb 12 mtrig

Ékszerárgyakban
 arany és ezüstművekben. Arad legnagyobb óra- és ékszerárgyára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
 Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereletnek
 TELEFON 438. TELEFON 438.

Fegyéb építési szerszámok továbbá a helyszínen. 1659

Schweiger és Békési

női kalap divatterme

Arad, Andrassy-tér 20. szám

(Fischer Eliz palota) az udvarban.

Tudatjuk a n. é. hölgyközönséggel, hogy a legújabb eredeti párisi és bécsi modell kalapjaink megérkeztek. Kérjük azok szives megtekintését.

Apró hirdetések.

Zálogházból

Értéktelített arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad. **Farkas Streicher** Arad, Tökölly-tér 1. 2974

3 szobás

modern uri lakás fürdőszobával augusztus 1-ére kiadó Török Ignác utca 1c. 1595

Eladó

16-18 métermázsas prima parzselt szalonna, olalanként 35-től 50 kilóig, métermázsánként 184 korona, az egész egyszeri vételnél métermázsánként 180 korona, ugyanott 3 vizsgázott gépész kerestetik a nyári cséplésre. Ujszentanna, Szentendrey Béla. 1493

Kiadó

5 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-helyiségekkel, villany-világítással-ellátott, teljesen külön álló földi szintes lakás azonnal, vagy május hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejárattal, száraz világos műhely, vagy raktárhelyiség kiadó. Hasszinger-utca 5. sz. 939

Rongált dobozu levélapok

meglehető olcsó árban kaphatók. Üzleti könyvek és irodai felszerelések gyári raktára. 100,000 kötetes kölcsön-könyvtár, 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. Vessék egész könyvtárakat legmagasabb árakon. Kerpel Izó könyv és papírkereskedése. Aradon. 1451

Javaszi női kabátok és felöltők

megérkeztek, 15 koronától feljebb minden árban. Hoffmann Sándor, Színház-épület. 4268

Ajánlom

a nagyérdemű közönség szives figyelmébe mosó és vasaló intézetemet, ugyancsak mindennemű tisztítást elvállalok. Arad, Deák Ferenc-utca 7. Szabó Bálintné. 1062

Ki venne nőül

19 éves polgárlányt, egyetlen gyermek 400.000 kor. vagyonnal? Azonkívül még sok száz vagyonos hölgy előjegyezve. Csakis azok jelentkezzenek, kiknél gyors házasság lehetséges. Schlesinger L., Berlin 18. 1898

Lakás kiadó

Petőfi-utca 10. sz. alatt a III. emeleten, mely áll: 5 szoba, nagy előszobából valamint modernül berendezett mellék-helyiségekből. (2 Closett.) A szoba beosztás úgy van berendezve, hogy 3 szobának egyike balkonnal van ellátva és az utcára nyújt kilátást. Két szoba, melyeknek egyike utcai teljesen különálló és albérletbe adható. Bővebbet ott a házban. 1515

Keresünk vételre

modern könyveket, egész könyvtárakat. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrassy tér 16. Monarch Irógép. Képviselőből vizsamaradt teljesen új 650 K helyett 500 korona. 555

Egy jó menetelű

korcsmaüzlet az Uránia színház épületében családi okból, jutányosan átadó. 1682

Egy jókarban levő

cséplő garnitúra Ruston és Proctor olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1752

Kereskedő segéd fölvetelik

Glesinger József és fia áruházában, kik polgári, női divatüzletben, mint önálló kiszolgálók működtek előnyben részesülnek. 1738

2 darab

gyönyörű poantlesz stor és vitrage függöny jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Egy szép vizslakutya

2 éves, elutazás miatt olcsón eladó. Zoltán-u. 5.

Raktárhelyiségnek

tágas pincehelyiség kiadó. Rákóczi-utca 30. 1757

Két kis leány mellé

egy német kisasszony kerestetik. Andrassy-tér 3, ajtó 30. 1761

Nagymennyiségű**maculatura**

jutányos áron

eladó.**Csillárok,**

Villamos felszerelések

legolcsóbban

1074

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban.)

Telefon 633. szám.

Fischer Armin

szobafestő és mázoló-mester

Vörösmarty-utca 3 sz.

Elvállal szobafestő és mázoló-munkákat leggyorsabb kivitelből legdiszesebbig, továbbá természetes fautánzatokat (floreozást) színes üvegekkel kirakott gipszfestést úgy helyben, mint vidéken. 101

Boros Beni-tér és Nador utca sarkán levő Schreyer-féle

telkek**eladók.**

Felosztási terv megtekinthető és a feltételek meg tudatók:

Dr. Szende Tivadar

ügyvédi irodájában, József főherceg-ut 1. sz. 1209

Szalkai Arminné

hímző és fehérneművállalata

Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen-győk készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok

fehérnemű varráshoz és hímzéshez oktatásra fölvetetnek.

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

Mairovitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és fénykép után, síremlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terrakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legolcsóbb árárt. 4407

Valódi

4578

francia mellfűzők

különlegességek kizárólagos raktára

Varga D. Dani

Arad, Andrassy tér 20.

Fűzőkhöz külön próbaterem.

Ernyő különlegességeken dúsválaszték. Javítások és villany-ernyő készítmények elfogadtatnak Városi és megyei telefon 808

PRIBÁN GYULA

férfi szabó

ARAD, Lázár Vilmos-utca.

(Földes palotával szemben.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a Lázár Vilmos-utcában, egy modernül berendezett

férfi szabó üzletet nyitottam,

hol mindennemű férfi öltönyöket mértékután a legszebb kivitelben és a legújabb divat szerint készítek. Bel- és külföldi szövetek raktáron. A n. é. közönség pártfogását kéri

1251

Pribán Gyula.

Alírási felhívás.

Alulírottak Aradon részvénytársasági alapon pénzintézetet óhajtunk létesíteni, mihez a közönség hozzájárulását érdekeinek megfelelőleg kérjük.

Tervezet.

1. A vállalat czime: „Aradi Kereskedelmi Bank Részvénytársaság“.
2. Székhelye: Arad sz. kir. város
3. A vállalat tárgya: Hitelügyletek lebonyolítása, betétek elfogadása kamatozás mellett, hitelnyújtás ingatlanokra jelzálog és váltók ellenében, személyi hitelnyújtás, hitel értékekre és árukra ügyletek közvetítése és financirozása.
4. Vállalat tartama határozatlan idő.
5. Alaptőke: 500.000 K. ötszázezer korona, mely aláírás által szereztetik be.
6. Részvények száma 2500 drb. egyenként 200 K. névértékben.
7. Aláírás zárideje 1911. évi június hó elseje.
8. Az első igazgatóságot az alapítók nevezik ki 3 évi időtartamra.
9. Ezen adatok valóságáért alulírottak egyetemleges felelősséget vállalunk.
10. A részvényaláírás személyesen, vagy meghatalmazott által történik és pedig akként, hogy az aláíráskor minden aláírt részvényre a névérték 10%-a és 4 korona alapítási költség fizetendő az „Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaságnál“ és annak elismervénye ellenében. A további 20% 1911. évi június 15-ig, 30% 1911. évi július hó 1-ig és a hátralékos 40% 1911. évi augusztus hó 1-ig ugyancsak az „Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaságnál“, vagy ha intézetünk időközben megalakult: az intézet pénztáránál és nyugtájára.
11. Amennyiben a vállalat meg nem alakul, az aláírók befizetett pénzei levonás nélkül visszafizettetnek, ez iránt alulírottak a készfizetői kezességet vállaljuk.

Kelt Aradon, 1911. évi április hó 9-én.

Az alapítók nevében:

Angele Mátyás, s. k.
kereskedő, háztulajdonos, Arad.

Berta Béla, s. k.
kereskedő, Arad.

Berta Titus, s. k.
kereskedő, Arad.

Balogh Dávid, s. k.
kalyhagyáros, Arad.

Balogh Zoltán, s. k.
közvetítő jegyző, Miskolc.

Berzsenyi Béla, s. k.
m. kir. pénzügyi titkár, Arad.

Dr. Fényes Samu, s. k.
orvos, Arad.

Gantner János, s. k.
földbirtokos, Tócsaegyháza.

Gécs László, s. k.
gyógyszerész, gőzmalomtulajdonos, Arad.

Illics Simon, s. k.
kereskedő, Arad.

Dr. Keppich Jakab, s. k.
orvos, Arad.

Klein József, s. k.
háztulajdonos, Arad.

Dr. László Gyula, s. k.
ügyvéd, Borojenő.

Leichter Lipót, s. k.
bőrkereskedő, Arad.

Licker Ferencz, s. k.
kereskedő, Arad.

Dr. Momák Döme, s. k.
ügyvéd, Arad.

Mihály és Bruckner, s. k.
kereskedő, Arad.

Novák Péter, s. k.
földbirtokos, Arad.

Ortutay Gyula, s. k.
földbirtokos, Mexkóvácskőháza.

Pöhm János, s. k.
kereskedő, Arad.

Quirini Sándor, s. k.
szőlőbirtokos, Arad.

Sági Henrik, s. k.
biztosítási titkár, házt., Arad.

Schwarczberger Manó, s. k.
kereskedő, Arad.

Valló István, s. k.
m. kir. pénzügyi tanácsos, Arad.

Weiszberger Pál, s. k.
kereskedő, N.-Radna.

Winternitz Jenő, s. k.
kereskedő, Arad.